

CURTEA

Deliberând asupra prezentei cauze, instanța constată următoarele:

Prin Sentința civilă nr . 469/28.02.2019 pronunțată de Tribunalul Cluj în dosarul nr. XXXXXXXXXXXXXXX s-a admis în parte acțiunea formulată și precizată de reclamantul R___ M___ D___ în contradictoriu cu pârâta U_____ MILITARĂ xxxxx FLOREȘTI prin M_____ APĂRĂRII NAȚIONALE; a fost obligată pârâta la plata către reclamant a sumei de 16.000 lei, precum și la plata sumei de câte 16.000 lei din 5 în 5 ani, următoarea scadență a plății fiind la 17.07.2022, pentru tot restul vieții reclamantului, în limita sumei totale de xxxxxx lei; a fost obligată pârâta la plata către reclamant a sumei de 100.000 lei cu titlu de despăgubiri pentru daune morale; s-a respins în rest, ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată.

Pentru a reține astfel, tribunalul a constatat că, reclamantul a deținut, începând cu data de 30.10.2011, calitatea de cadru militar activ în temeiul contractului de la aceeași dată privind exercitarea profesiei de cadru militar în activitate, încheiat cu M_____ Apărării, exercitând funcția de comandant instalație lansare în cadrul Unității Militare xxxxx Florești.

Reclamantul solicită să se constate că în executarea atribuțiilor de serviciu și în timpul derulării unor antrenamente de tragere a suferit un accident de muncă ce a determinat afectarea auzului, pretinzând și despăgubiri pentru prejudiciul suferit.

S-a reținut că potrivit planificării aprobate de șeful de stat major al U.M. xxxxx Cluj (fila 56, vol. I), în data de 02.04.2014, Bateria 1 Instrucție R.A.A. era programată să participe, în poligonul automatizat Florești Deal și la ședința individuală specifică de tragere nr. 1 cu A.G.7 cu șase trăgători - 24 lovituri (nr. crt. 5 din planificare), precum și la ședința nr. 3 luptă cu A.G.7 – ziua, cu șase trăgători - 24 lovituri (nr. crt. 6 din planificare), iar Bateria 2 Instrucție R.A.A., din care făcea parte și reclamantul, era programată să participe și la ședința individuală specifică de tragere nr. 1 cu A.G.7 cu patru trăgători(nr. crt. 11 din planificare), precum și la ședința nr. 3 luptă cu A.G.7 – ziua, cu patru trăgători (nr. crt. 12 din planificare).

Comandantul Bateriei 2 RAA a aprobat modul de executare a ședinței individuale de tragere de luptă specifică nr.1-ziua cu AG-7, precum și modul de executare a ședinței 3 luptă -ziua cu AG-7, muniția prevăzută pentru fiecare dintre cele două trageri fiind de câte 4 cartușe pentru dispozitivul T.I., în cazul primeia dintre trageri prevăzându-se alternativ patru grenade de război sau inerte (f. 57, 58, vol. I).

Conform datelor consemnate în registrul cu evidența muniției consumate la tragerile cu armamentul de infanterie, la cele două trageri ar fi participat câte 10 trăgători, fiecare primind un număr de câte 4 cartușe, numărul de cartușe rămase în urma tragerii variind între zero și două, în cazul reclamantului figurând două cartușe rămase în urma primei trageri și un cartuș în urma celei de-a doua trageri (fila 63, vol. 1).

Mențiunile din registru care se referă la situația reclamantului nu corespund realității, fiind consemnate ca urmare a săvârșirii infracțiunii de fals intelectual de către inculpatul Axenie Alberto-Crinișor (șef P__-punct aprovizionare luptă la tragerea din 02.04.2014) și a infracțiunii de instigare la fals intelectual de către inculpatul F_____ C_____ V_____ (șef al sectorului de tragere de la 02.04.2014), astfel cum rezultă din acordurile de recunoaștere a vinovăției admise prin sentința penală nr. 67/25.09.2017 pronunțată de Tribunalul M_____ Cluj în Dosar nr. XXXXXXXXXXXXX, reținându-se că din Bateria nr. 2 au tras efectiv cu aruncătorul de grenade doar doi dintre cei patru militari, mai precis reclamantul și plutonierul P_____ D_____, martor în prezenta cauză (f. 215-230, vol. III), inculpatul F_____ declarând în respectivul dosar că militarii nu au nimerit ținta, fiind nevoiți să tragă cu acest tip de armă până să nimerească ținta sau până la epuizarea muniției.

Martorul P_____ S_____, audiat în cauza de față, prezent alături de reclamant la tragerea din 02.04.2014, a relatat instanței că, după ce fiecare militar prezent a tras câte șase focuri, a cerut personal comandantului tragerii, maiorul F_____, să aștepte sosirea celorlalți trăgători, însă acesta nu a fost de acord, cerând militarilor prezenți să tragă în continuare, astfel că tragerea a continuat până la epuizarea muniției. După tragere și înainte de pleca spre u_____ militară, reclamantul i-a relatat martorului că îi țiuie urechile și că auzul i se diminuează. Când martorul a ajuns la u_____ militară, a perceput că auzul i se diminuează odată cu trecerea timpului, iar când a ajuns acasă nu mai auzea deloc, motiv pentru care s-a prezentat la serviciul de urgență al unui spital, fiind internat imediat. Martorul a relatat, de asemenea, că au fost anunțați verbal superiorii ierarhici cu privire la incidentul survenit cu ocazia tragerii. De asemenea, martorul L_____ E_____ a relatat că avea cunoștință de faptul că mai multe persoane din u_____ militară unde activa reclamantul fuseseră la spitalul unde era internat reclamantul. Chiar și pârâta a recunoscut că în ziua următoare tragerii reclamantul a informat structura din care face parte cu privire la situația în care se află (f. 173 ver so vol. 1).

Astfel cum rezultă din biletul de ieșire atașat dosarului, în ziua următoare tragerii reclamantul a fost internat la Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj, în perioada 03.04.xxxxxxxxxxxxxx15, cu diagnosticul principal „pierdere idiopatică subită a auzului”, diagnosticele secundare fiind ”surditate neurosenzorială bilaterală”, ”acufene”, ”alte vertijuri periferice”, ”consecințele zgomotului asupra urechii interne”, ”expunere la zgomot”, fiind supus investigațiilor și unui tratament de specialitate, ulterior acordându-i-se două concedii medicale de 5, respectiv 9 zile (fila 13, vol. I). Fișa de aptitudine-medicina muncii emisă la 04.08.2014 concluzionează că reclamantul este apt condiționat, cu recomandarea de evitare a expunerii profesionale la zgomot și purtarea de antifoane (f.22, vol. 1), iar fișa de aptitudine de la 29.04.2015 conține aceeași concluzie, cu recomandarea de protezare auditivă bilaterală (f. 33-35, 37, vol. 1), recomandarea fiind menționată și în biletul de ieșire din spital ca urmare a internării reclamantului în perioada 26.05.xxxxxxxxxxxxxx15 (fila 39, vol. I), alături de mențiunea ”apt limitat pentru îndeplinirea serviciului militar HG 56/2012”.

Întrucât la nivelul unității militare nu s-a luat vreo decizie de cercetare a evenimentului petrecut cu ocazia tragerilor din 02.04.2015, în data de 23.02.2015, reclamantul a înaintat un raport comandantului, înregistrat sub nr. CR-321/23.02.2015, în care a descris situația sa medicală și a solicitat cercetarea evenimentului din data de 02.04.2014 în sensul constatării accidentului de muncă suferit și al remedierii consecințelor acestuia (fila 66, vol. I).

Comisia întrunită în scopul verificării celor relatate de reclamant a emis Procesul verbal nr. A-2289/09.04.2015, prin care a constatat că nu s-a putut stabili exact un raport de cauzalitate între tragerea cu A.G. 7 și diagnosticul reclamantului, acest lucru ținând exclusiv de domeniul medical, propunându-se trimiterea reclamantului pentru a fi examinat de o comisie medicală de specialitate și evitarea pe viitor a planificării și executării a două sau mai multe ședințe de tragere în aceeași zi de către aceiași militari (f. 79, vol. I).

Comisia de expertiză medico-militară a emis Decizia Medicală nr. 684/2 din 28.05.2015 privind evaluarea capacității de muncă a plt. R. M. D., prin care reclamantul a fost declarat „apt limitat în timp de pace și război”, deficiența funcțională și incapacitatea adaptivă fiind catalogată ca „ușoară”, în procent de 47%, fără grad de invaliditate. De asemenea, s-a recomandat scutire de la ședințele de tragere, aplicații, tabere de instrucție (f. 80, vol.1).

În cauză s-a dispus efectuarea unei expertize medico-legale, prin care s-a stabilit că în urma evenimentului traumatic din 02.04.2014 reclamantul prezintă hipoacuzie/surditate neurosenzorială bilaterală ușoară, afecțiune care poate fi consecința traumei sonore din 02.04.2014. Se precizează că reclamantul, din punct de vedere funcțional, prezintă deficiență auditivă ușoară, cu o incapacitate adaptativă de 20%, care nu se încadrează în grad de invaliditate, afecțiunea fiind ireversibilă. Expunerea la zgomot de intensitate mare poate agrava hipoacuzia, iar instalarea bruscă a simptomatologiei și lipsa altor afecțiuni virale concomitente pledează pentru o hipoacuzie neurosenzorială produsă mai probabil după o traumă sonoră. Afecțiunea beneficiază din punct de vedere terapeutic de protezare auditivă și tratament suportiv (vasodilatatoare, neurotrope). Conform concluziilor expuse în raportul de expertiză, accidentul de muncă poate fi boală profesională.

Potrivit art. 5 lit. g din Legea nr. 319/2006, privind securitatea și sănătatea în muncă, accidentul de muncă este reprezentat de „vătămarea violentă a organismului, precum și intoxicația acută profesională, care au loc în timpul procesului de muncă sau în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu și care provoacă incapacitate temporară de muncă de cel puțin 3 zile calendaristice, invaliditate ori deces”, definiția completându-se cu prevederile art. 30 din același act normativ.

De asemenea, art. 30 alin 1 lit. b prevede că reprezintă accident de muncă și accidentul suferit de persoanele care îndeplinesc sarcini de stat, în timpul și din cauza îndeplinirii acestor sarcini.

Art. 5 lit. f definește evenimentele ca fiind accidentul care a antrenat decesul sau vătămări ale organismului produs în timpul procesului de muncă ori în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu.

În conformitate cu dispozițiile art. 26 din Legea nr.319/2006 orice eveniment, așa cum este definit la art. 5 lit. f, va fi comunicat de îndată angajatorului de către conducătorul locului de muncă sau de orice altă persoană care are cunoștință despre producerea acestuia.

Mai mult, în conformitate cu prevederile art. 29 din același act normativ, cercetarea evenimentelor este obligatorie și se efectuează de către angajator, urmând ca rezultatul cercetării evenimentului să fie consemnat într-un proces verbal.

Art. 50 alin. 2 din lege prevede că cercetarea, înregistrarea și evidența accidentelor de muncă și a bolilor profesionale produse în unitățile din subordinea Ministerului Apărării Naționale se efectuează de organele proprii ale acestora.

Art. 116 alin 3 din HG 1425/2006 arată că angajatorul are obligația de îndată să numească prin decizie scrisă comisia de cercetare a evenimentului iar potrivit art. 120 cercetarea evenimentului se va încheia în cel mult 10 zile lucrătoare calculate de la data producerii, cu excepția anumitor situații particulare, în care se va solicita în scris inspectoratului teritorial de muncă prelungirea termenului de cercetare.

Nerespectarea de către angajator a obligației de comunicare a producerii evenimentului, conform dispozițiilor art. 26 și art. 27 din Legea nr. 319/2006, respectiv art. 122 – art. 126 din HG nr. 1425/2006 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006 nu împiedică instanța să cerceteze dacă a avut loc un accident de muncă, în caz contrar angajatorului urmând să îi profite propria atitudine culpabilă, ceea ce nu poate fi acceptat .

În raport de dispozițiile menționate anterior, s-a apreciat că este evident că reclamantul, care participa la tragerea planificată de comandatul unității, se afla în timpul îndeplinirii îndatoririlor de serviciu, fiind victima unui accident de muncă în înțelesul Legii nr. 319/2006, din moment ce reclamantul s-a aflat în incapacitate de muncă pe o durată mai mare de 3 zile în urma incidentului vizând diminuarea auzului, survenit cu ocazia tragerii din 02.04.2014. Cu toate că la nivelul angajatorului reclamantului a fost cunoscut acest incident, nu au fost luate măsuri în urma cărora să se constate că reclamantul a suferit un accident de muncă determinat de modul de desfășurare a tragerilor din 02.04.2014.

S-a menționat că în ce privește persoana reclamantului a fost eliberată fișa de declarare a cazului de boală profesională cu diagnosticul de hipoacuzie profesională bilaterală prin expunere la zgomot peste valoarea de expunere de la care se declanșează acțiunea angajatorului privind securitatea și protecția sănătății lucrătorilor, însă această împrejurare nu exclude existența și constatarea unui accident de muncă, aspect menționat inclusiv în concluziile raportului de expertiză medico-legală din prezentul dos ar.

Probele cauzei, astfel cum au fost menționate, s-a apreciat că atestă faptul că reclamantul a suferit un accident de muncă, fiind lipsit de relevanță, din acest punct de vedere, că reclamantul a desfășurat, începând cu luna decembrie 2011, o activitate de barman-ospătar la un local din Cluj N_____ unde ar fi fost expus la zgomot, nefiind stabilită o legătură de cauzalitate între afecțiunea reclamantului și activitatea respectivă.

În ce privește cererea reclamantului de acordare a despăgubirilor, s-a reținut că răspunderea patrimonială a angajatorului este reglementată de art. 44 din Legea nr. 319/2006 și de art. 253 din Codul muncii. Potrivit ultimului text menționat, angajatorul este obligat, în temeiul normelor și principiilor răspunderii civile contractuale, să îl despăgubească pe salariat în situația în care acesta a suferit un prejudiciu material sau moral din culpa angajatorului în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu sau în legătura cu serviciul (alin. 1). În cazul în care angajatorul refuza să

îl despăgubească pe salariat, acesta se poate adresa cu plângere instanțelor judecătorești competente (alin. 2).

Astfel, pentru a exista răspunderea angajatorului este necesar să fie îndeplinite următoarele condiții: calitatea de salariat a persoanei păgubite, fapta ilicită a angajatorului, prejudiciul cauzat salariatului, raportul de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu și vinovăția angajatorului.

Instanța de fond a reținut că sunt întrunite condițiile necesare pentru a fi angajată răspunderea pârâtei. Astfel, reclamantul avea la data de 02.04.2014 calitatea de salariat al pârâtei, iar incidentul s-a produs în timpul îndeplinirii de către reclamant a obligațiilor de serviciu.

Cât privește fapta ilicită, au fost fi evidențiate în cele ce urmează obligațiile care incumbau angajatorului reclamantului și a căror încălcare a condus la producerea accidentului de muncă, în contextul în care, în temeiul legii securității și sănătății în muncă, obligația angajatorului de a asigura securitatea și sănătatea în muncă a angajaților constituie cea mai importantă dintre obligațiile angajatorului.

Conform art. 6 din Legea nr. 319/2006, angajatorul are obligația de a asigura securitatea și sănătatea lucrătorilor în toate aspectele legate de muncă. De asemenea, obligațiile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă nu aduc atingere principiului responsabilității angajatorului (alineatul 3).

Potrivit art. 7 alin. 1 din aceeași lege, în cadrul responsabilităților sale, angajatorul are obligația să ia măsurile necesare pentru: a) asigurarea securității și protecția sănătății lucrătorilor; b) prevenirea riscurilor profesionale; c) informarea și instruirea lucrătorilor; d) asigurarea cadrului organizatoric și a mijloacelor necesare securității și sănătății în muncă.

Prevederile art. 7 alin. 4 instituie o _____ obligații în sarcina angajatorului, ținând seama de natura activităților, după cum urmează: a) să evalueze riscurile pentru securitatea și sănătatea lucrătorilor, inclusiv [...] la amenajarea locurilor de muncă; b) ca, ulterior evaluării prevăzute la lit. a) și dacă este necesar, măsurile de prevenire, precum și metodele de lucru și de producție aplicate de către angajator să asigure îmbunătățirea nivelului securității și al protecției sănătății lucrătorilor și să fie integrate în ansamblul activităților întreprinderii și/sau unității respective și la toate nivelurile ierarhice;

Art. 12 instituie în sarcina angajatorului și următoarele obligații:

a) să realizeze și să fie în posesia unei evaluări a riscurilor pentru securitatea și sănătatea în muncă, inclusiv pentru acele grupuri sensibile la riscuri specifice;

b) să decidă asupra măsurilor de protecție care trebuie luate și, după caz, asupra echipamentului de protecție care trebuie utilizat;

c) să țină evidența accidentelor de muncă ce au ca urmare o incapacitate de muncă mai mare de 3 zile de lucru, a accidentelor ușoare, a bolilor profesionale, a incidentelor periculoase, precum și a accidentelor de muncă, astfel cum sunt definite la Art. 5 lit. g);

d) să elaboreze pentru autoritățile competente și în conformitate cu reglementările legale rapoarte privind accidentele de muncă suferite de lucrătorii săi. [...].

În vederea asigurării condițiilor de securitate și sănătate în muncă și pentru prevenirea evenimentelor accidentelor de muncă și a bolilor profesionale, angajatorii au următoarele obligații prevăzute în art. 13 din Legea nr. 319/2006:

a) să adopte, din faza de cercetare, proiectare și execuție a construcțiilor, a echipamentelor de muncă, [...], soluții conforme prevederilor legale în vigoare privind securitatea și sănătatea în muncă, prin a căror aplicare să fie eliminate sau diminuate riscurile de accidentare și de îmbolnăvire profesională a lucrătorilor;

b) să întocmească un plan de prevenire și protecție compus din măsuri tehnice, sanitare, organizatorice și de altă natură, bazat pe evaluarea riscurilor, pe care să îl aplice corespunzător condițiilor de muncă specifice unității; [...]

e) să elaboreze instrucțiuni proprii, în spiritul prezentei legi, pentru completarea și/sau aplicarea reglementărilor de securitate și sănătate în muncă, ținând seama de particularitățile activităților și ale locurilor de muncă aflate în responsabilitatea lor;

f) să asigure și să controleze cunoașterea și aplicarea de către toți lucrătorii a măsurilor prevăzute în planul de prevenire și de protecție stabilit, precum și a prevederilor legale în domeniul securității și sănătății în muncă, prin lucrătorii desemnați, prin propria competență sau prin servicii externe;

S-a mai reținut că prin ORDINUL MINISTRULUI APĂRĂRII nr. M 81/05.05.2007 s-au aprobat "FT-11, Instrucțiunile pentru tragerile cu armamentul de infanterie", instrucțiuni care prevăd la art. 26 că răspunderea pentru buna organizare, conducere și desfășurare a fiecărei ședințe individuale de tragere, precum și a tragerilor de luptă revine în totalitate comandatului de companie/similare, care, de regulă, este și conducătorul tragerii.

Conform art. 62 din instrucțiuni, regulile și măsurile de siguranță ce trebuie respectate de către întregul personal aflat în poligon pe timpul executării tragerilor au scopul să prevină accidentele în rândul militarilor, iar comandanții de unități și subunități au obligația să asigure condițiile de securitate necesare, precum și cunoașterea și respectarea de către întregul personal subordonat a regulilor și măsurilor de siguranță pe timpul tragerilor și/sau aruncării grenadelor.

Potrivit art. 63, regulile și măsurile de siguranță, pe timpul executării tragerilor cu armamentul de infanterie și/sau aruncării grenadelor de mână de război, se realizează prin: cunoașterea în amănunt a acestora de către întregul personal și a modului lor de materializare la antrenamente și în poligon; organizarea în detaliu și conducerea fermă și exigentă a ședințelor de tragere prin stabilirea și îndeplinirea cu precizie a atribuțiilor ce revin fiecărei categorii de militari, a programului de desfășurare a activităților și executarea unui control permanent din partea comandanților și personalului de serviciu pe poligon; realizarea unei ordini stricte pe timpul executării ședințelor de tragere; respectarea și aplicarea întocmai, cu fermitate, a prevederilor

prezentei instrucțiuni și a regulilor de mânuire stabilite pentru fiecare categorie de armament și muniție prin instrucțiunile de cunoaștere, întrebuințare și întreținere; executarea întocmai de către personalul de serviciu pe poligon a îndatoririlor ce-i revin.

A reținerat că modul de executare a ședinței individuale de tragere de luptă specifică nr.1-ziua cu AG-7, precum și modul de executare a ședinței 3 luptă - ziua cu AG- 7 a fost aprobat de Comandantul Bateriei 2 RAA, muniția prevăzută pentru fiecare dintre cele două trageri fiind de câte 4 cartușe pentru dispozitivul T.I., în cazul primeia dintre trageri prevăzându-se alternativ patru grenade de război sau inerte (f. 57, 58, vol. I).

Tribunalul a reținut că angajatorul nu și-a îndeplinit corespunzător obligațiile legale referitoare la respectarea regulilor de urmat cu ocazia ședințelor de tragere, încălcarea acestor obligații rezultând și din comiterea unor infracțiuni, astfel cum s-a dezvoltat în cuprinsul prezentelor considerente, reclamantul fiind nevoit a executa, fără protecție auditivă, un număr focuri superior celui alocat, fiind evident ca evenimentul a cauzat reclamantului un prejudiciu reprezentat de hipoacuzie/surditate neurosenzorială bilaterală ușoară, iar din punct de vedere funcțional o deficiență auditivă ușoară și o incapacitate adaptativă de 20%, care nu se încadrează în grad de invaliditate, afecțiunea fiind ireversibilă , cauzând în persoana acestuia suferințe fizice și psihice, raportul de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu fiind prezent cât timp producerea accidentului și urmările acestuia sunt o consecință a încălcării de către angajator a obligațiilor care îi revin. Copia actelor medicale și efectul incapacității temporare de muncă a reclamantului denotă nivelul de gravitate a vătămării organismului reclamantului.

Prin urmare, în raport de nerespectare a obligațiilor menționate, s-a reținut culpa pârâtei în producerea accidentului de muncă soldat cu diminuarea auzului reclamantului.

Faptul că anterior tragerilor ar fi avut loc instruirea reclamantului în ceea ce privește protecția muncii nu exonerează angajatorul de restul obligațiilor care îi revin în materia securității și sănătății în muncă. Contrar susținerilor pârâtei, s-a reținut că instruirea reclamantului cu privire la normele de securitate și sănătate în muncă ori riscurile specificate în fișa postului reclamantului nu exonerează pârâta de răspundere în ipoteza producerii unor accidente de muncă pe temei că reclamantul și-a asumat riscuri specifice muncii prestate. Categorie risc este prezent în activitatea desfășurată de un salariat precum reclamantul, însă existența unui asemenea risc nu conduce automat la concluzia că salariatul, asumându-și-l, este cel care suportă, indiferent de împrejurări, consecințele producerii unui accident de muncă.

Nici faptul că reclamantul a desfășurat, începând cu luna decembrie 2011, o activitate de barman-ospătar la un local din Cluj N_____, unde ar fi fost expus la zgomot, nu exclude culpa pârâtei, nefiind stabilită, astfel cum s-a menționat mai sus, o legătură de cauzalitate între afecțiunea reclamantului și respectiva activitate.

Nu au fost primite nici susținerile pârâtei în sensul că dacă reclamantul ar fi considerat că i s-a dat un ordin ce nu este în concordanță cu actele normative în vigoare, ar fi fost obligat să nu execute ordinul și raporteze despre neexecutarea acestuia comandantului/șefului nemijlocit celui care a dat ordinul, conform art. 7 din Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.64 din 10 iunie 2013 pentru aprobarea Regulamentului disciplinei militare, publicat în Monitorul Oficial al

României, Partea I, nr. 399 din 3 iulie 2013. S-a reținut aceasta întrucât reclamantul s-a conformat cerințelor conducătorului de trageri, iar comandantului de companie/similare, care, de regulă, este și conducătorul tragerii, îi revine, astfel cum s-a evidențiat anterior, răspunderea pentru buna organizare, conducere și desfășurare a fiecărei ședințe individuale de tragere, precum și a tragerilor de luptă, fiind rezonabil a se presupune în aceste condiții că solicitarea adresată reclamantului în timpul tragerii de către superiorul acestuia respectă condiția legalității.

Având în vedere că recomandarea medicală, prin raportare la afecțiunea reclamantului, este de protezare auditivă bilaterală și în contextul în care această afecțiune este una ireversibilă, este justificată obligarea părâtei, ținând cont și de principiul disponibilității, la plata sumei de 16.000 lei, precum și la plata sumei de câte 16.000 lei din 5 în 5 ani, următoarea scadență a plății fiind la 17.07.2022, pentru tot restul vieții reclamantului, în limita sumei totale de xxxxxx lei.

La stabilirea sumelor cuvenite reclamantului se are în vedere că a solicitat plata sumei totale de xxxxxx lei reprezentând contravaloarea protezelor auditive, din înscrisurile dosarului rezultând că valoarea unei singure proteze se situează între 1390 lei și xxxxx lei (2265 lire sterline prin raportare la curs valutar de 5,20 pt. 1 GBP la 17.07.2017, data facturii de achiziție, reducerea fiind de 10% în cazul achiziționării a două aparate), achiziționarea unei proteze auditive presupunând și costuri adiționale pentru întreținere, baterii, filtre sau alte accesorii (f. 24 vol. 2, fila 18, 76, 88 vol. 3).

În raport de aceste valori, instanța a avut în vedere un quantum de 8000 lei pentru o proteză auditivă, inclusiv costurile adiționale expuse, precum și faptul că durata de viață a unei proteze auditive, conform aceluiași înscrisuri, este de 5 ani, în condițiile în care reclamantul a achiziționat primele două proteze la 17.07.2017.

La stabilirea quantumului de 8000 lei pentru o proteză auditivă se ține cont și de susținerile părâtei conform cărora reclamantul ar fi putut beneficia de asistență medicală, potrivit art. 9 din Legea nr. 80/1995, inclusiv în ce privește protezarea auditivă.

Astfel, potrivit art. 5 lit. d) din Instrucțiunea din 15.10.2009 privind asistența medicală și farmaceutică în M. Apărării Naționale pe timp de pace, aprobată prin Ordinul nr. M. 110/2009 al ministrului apărării naționale, prin asistență medicală se înțelege și acordarea de medicamente, materiale sanitare și dispozitive medicale, în condițiile legii.

De asemenea, conform art. 8 din Instrucțiune, în unitățile sanitare ale Ministerului Apărării Naționale se asigură gratuit, din Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate, denumit în continuare FNUASS, precum și din bugetul Ministerului Apărării Naționale, serviciile medicale prevăzute la art. 7. (alin. 1), iar cadrele militare beneficiază de decontarea contribuției personale pentru medicamentele și serviciile medicale stabilite prin actele normative în vigoare, din fondurile bugetare ale Ministerului Apărării Naționale (alin. 2).

Art. 111 din Instrucțiune prevede că dispozitivele medicale se acordă gratuit cadrelor militare în activitate, cu suportarea cheltuielilor din bugetul Ministerului Apărării Naționale, numai când invaliditatea a survenit ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, iar potrivit art. 112 alin. (1), dacă afecțiunea nu este produsă în condițiile prevăzute la art. 111,

dispozitivele medicale se acordă în conformitate cu prevederile contractului-cadru, cu decontarea contribuției personale din bugetul Ministerului Apărării Naționale. Decontarea contribuției personale în condițiile alin. (1) se face de către structura financiar-contabilă a unității sanitare din rețeaua Ministerului Apărării Naționale care a recomandat dispozitivul medical, iar în celelalte cazuri, de către Direcția medicală(alin. 2). Pentru dispozitivele medicale recomandate de alte unități sanitare publice din țară este necesară validarea recomandării de către un medic specialist din rețeaua sanitară a Ministerului Apărării Naționale, anterior decontării (alin.3).

În anexa nr. 8 a Instrucțiunii sunt prevăzute procedurile de acordare gratuită a dispozitivelor medicale.

Astfel, la pct. 8 din Anexă se precizează că protezele auditive se acordă personalului prevăzut la art. 112 alin. (1), cu aprobarea șefului Direcției medicale, pe baza unui dosar întocmit de u _____ sanitară militară, iar la pct. 12 se precizează că decontarea dispozitivelor medicale se face de către u _____ sanitară integral, la prețul de vânzare cu amănuntul al dispozitivului, pe baza documentelor emise de furnizori, numai după confirmarea primirii de către beneficiar a dispozitivului medical.

S-a reținut că art. 111 din Instrucțiune prevede că se acordă gratuit dispozitivele medicale numai în cazul în care invaliditatea a survenit ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, însă reclamantul nu este încadrat cu grad de invaliditate, deci nu poate beneficia de dispozitivul medical în temeiul acestei prevederi.

Dispozițiile contractului cadru în baza cărora se acordă dispozitive medicale au fost adoptate prin Normele metodologice de aplicare în anul 2015 a HG 400/2014, aprobate prin OMS nr. 388/2015/ OCNAS nr. 186/2015, care în anexa 38 prevăd că se decontează o singură proteză auditivă pentru adulți, cu termen de înlocuire de 5 ani (reglementarea păstrându-se și pentru anii ulterior prin OMS nr. 763/2016/ OCNAS nr. 377/2016, OMS nr. 196/2017/ OCNAS nr. 139/2017, OMS nr. 397/2018/ OCNAS nr. 836/2018), valoarea maximă a dispozitivelor medicale care se decontează fiind de 959,80 lei, în conformitate cu prevederile art. 6 din Ordinul C.N.A.S nr. 188/27.03.2013 și cu mențiunile din anexa aceluiași ordin, 973,27 în conformitate cu Ordinul C.N.A.S nr. 803/2016, respectiv 1.008,35 lei conform Ordinului C.N.A.S nr. 1081/2018, excedentul impunându-se a fi achitat din bugetul personal al angajatului.

Prin urmare, chiar dacă reclamantul ar fi urmat procedura descrisă anterior s-ar fi aflat în situația de a i se deconta doar suma de maximă menționată și doar pentru o singură proteză auditivă, cu termen de înlocuire la 5 ani, în condițiile în care valoarea unei proteze auditive adaptate nevoilor reclamantului are o valoare net superioară, iar reclamantului i s-a recomandat din punct de vedere medical protezare auditivă bilaterală.

În ceea ce privește suma de 2000 lei pe lună, reprezentând prestație bănească periodică pentru tot restul vieții, reclamantul a susținut că reprezintă contravaloarea prejudiciului cauzat prin vătămarea integrității corporale sau a sănătății în condițiile art. 1387 C . civil (f. 147 vol. 1), temeiul de drept indicat fiind reiterat prin notele depuse la 16.01.2019 (f. 197-201 vol. 3), note în care face referire la reducerea capacității de muncă, la imposibilitatea exercitării funcției de comandant instalație lansări, la posibilitatea de a fi împiedicat să desfășoare chiar și orice altă

activitate normală, precum și la pierderea șansei de a avansa în carieră, reclamantul solicitând echivalentul câștigului de care a fost lipsit sau pe care este împiedicat să-l dobândească prin efectul reducerii capacității sale de muncă.

Art. 1.387 din Codul civil prevede următoarele: „ (1) În caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății unei persoane, despăgubirea trebuie să cuprindă, în condițiile art. 1.388 și 1.389, după caz, echivalentul câștigului din muncă de care cel păgubit a fost lipsit sau pe care este împiedicat să îl dobândească, prin efectul pierderii sau reducerii capacității sale de muncă. În afară de aceasta, despăgubirea trebuie să acopere cheltuielile de îngrijire medicală și, dacă va fi cazul, cheltuielile determinate de sporirea nevoilor de viață ale celui păgubit, precum și orice alte prejudicii materiale. (2) Despăgubirea pentru pierderea sau nerealizarea câștigului din muncă se acordă, ținându-se seama și de sporirea nevoilor de viață ale celui prejudiciat, sub formă de prestații bănești periodice. La cererea victimei, instanța va putea acorda despăgubirea, pentru motive temeinice, sub forma unei sume globale. (3) În toate cazurile, instanța va putea acorda celui păgubit o despăgubire provizorie pentru acoperirea nevoilor urgente”.

Pretențiile formulate cu acest titlu vor fi respinse ca neîntemeiate. Contrar susținerilor reclamantului, acesta nu a suferit o pierdere sau diminuare a capacității de muncă, expertiza efectuată în cauză atestând că din punct de vedere funcțional reclamantul prezintă deficiență auditivă ușoară, cu o incapacitate adaptativă de 20% care nu se încadrează în grad de invaliditate, capacitatea de muncă nefiind afectată, astfel cum se menționează la pct. II din Criteriile de diagnostic clinic, diagnostic funcțional și de evaluare a capacității de muncă pe baza cărora se stabilește aptitudinea și încadrarea în grade de invaliditate pentru cadrele militare, soldații și gradații voluntari, polițiștii și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, p ublicate în Monitorul Oficial Nr. 117 bis din 15 februarie 2012.

Dincolo de faptul că reclamantul nu are capacitatea de muncă redusă, acesta nu a indicat și probat care este câștigul din muncă de care a fost lipsit sau pe care este împiedicat să îl dobândească în condițiile în care pe de o parte nu a precizat care este actualul său venit (raporturile de muncă ale reclamantului cu pârâta au încetat ca urmare a demisiei, iar desfășurarea în prezent a unei activități, astfel cum a precizat reprezentata reclamantului cu ocazia concluziilor pe fond, atestă că reclamantul nu a fost împiedicat să desfășoare orice activitate normală, așa cum susține), pentru a verifica eventuala diferență de venituri, iar pe de altă parte reclamantul nu a probat că încadrarea sa ca apt limitat a determinat pierderea șansei de a accede în carieră, având în vedere că o astfel de încadrare nu atrage în mod direct trecerea sa în rezervă din moment ce conform art. 21 alin. 5 din Legea nr. 80/1995 , la cerere, personalul militar clasat apt limitat pentru serviciul militar de către comisiile de expertiză medico-militară, în timpul ori în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, poate fi menținut sau rechemat în activitate în funcții militare ori încadrat în funcții civile fără examen sau concurs, în instituțiile din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională, în condițiile stabilite prin ordin al conducătorului instituției.

În ce privește despăgubirile pentru daune morale, acestea sunt menite a acorda compensații bănești pentru suferința pricinuită, pentru efortul suplimentar depus de reclamant în vederea păstrării condițiilor de viață avute anterior vătămării.

Stabilirea cuantumului despăgubirilor echivalente unui prejudiciu nepatrimonial include o doză de aproximare , însă în acest demers au fost avute în vedere de către instanță consecințele negative suferite de reclamant în plan fizic și psihic, măsura în care a fost afectată starea reclamantului, conform actelor medicale, precum și situația familială și socială, reclamantul fiind nevoit, în contextul caracterului ireversibil al afecțiunii, să suporte disconfortul cauzat de acufenele percepute, iar pentru atenuarea efectelor diminuării auzului să utilizeze aparate auditive pentru tot restul vieții.

În raport de aceste considerente, instanța de fond a apreciat că un quantum de 100 000 lei al despăgubirilor reprezentând daune morale este proporțional, adecvat, suficient, în raport cu trauma suferită de reclamant și suferințele încercate de acesta.

Împotriva acestei sentințe au declarat apel atât reclamantul R__ M____ , cât și pârâta UM xxxxx Florești prin reprezentant M_____ APĂRĂRII NAȚIONALE.

Prin apelul declarat, pârâta M_____ Apărării Naționale, a solicitat admiterea apelului și schimbarea hotărârii atacate, în sensul respingerii acțiunii reclamantului.

Apreci ază că sentința pronunțată de Tribunalul Cluj este nelegală și netemeinică .

Critică soluția pronunțată de prima instanță sub aspectul reținerii eronate a existenței accidentului de muncă și a îndeplinirii cerinței existenței faptei ilicite a unității militare.

Precizează că Centrul de Medicină Preventivă a Ministerului Apărării Naționale a înaintat U.M. xxxxx Florești Fișa de declarare a cazului de boală profesională BP2 nr. 02(22)/septembrie 2015 a plt. R__ M____ D____, cu diagnosticul „Hipoacuzie profesională bilaterală prin expunere la zgomot peste valoarea de expunere de la care se declanșează acțiunea angajatorului privind securitatea și protecția sănătății lucrătorilor”. Apelanta face referire și la Procesul verbal de cercetare a cazului de boală profesională nr. A. 5057/28.08.2015 prin care apreciază că s-a confirmat „caracterul profesional al bolii” .

Subliniază că au fost respectate normele de securitate și sănătate în muncă, conform Tabelului cu militarii bateriei 2 instrucție militarul în cauză luând la cunoștință, sub semnătură, de normele de securitate și sănătate în muncă prezentate de către comandantul de subunitate(nr. crt. 7 din tabel). Subliniază și că în fișa postului reclamantului sunt specificate ca riscuri implicate cele determinate de lucru cu tehnica specifică, armament, muniții aferente, expunerea la radiații electromagnetice, reclamantul cunoscând și asumându-și aceste riscuri.

Or accidentul de muncă de muncă are înțelesul dat de art. 5 lit. g) din Legea nr. 316/2006 ca fiind „vătămarea violentă a organismului, precum și intoxicația acută profesională, care au loc în timpul procesului de muncă sau în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu și care provoacă incapacitate temporară de muncă de cel puțin 3 zile calendaristice, invaliditate ori deces ”, pe când boala profesională este definită, în art. 5 lit. h), ca acțiunea care se produce ca urmare a exercitării unei meserii sau profesii, de agenți nocivi fizici, chimici ori biologici caracteristici locului de muncă, precum și de suprasolicitarea diferitelor organe sau sisteme ale organismului, în procesul de muncă”. Mai mult, boala profesională este reglementată distinct și are un regim

juridic diferit de cel al accidentului de muncă și impune alte proceduri legale, respectiv semnalarea, cercetarea, declararea și raportarea acestora, prevăzute expres în Cap. VI, secțiunile 6-9 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006 din 11.10.2006, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1425/2006, proceduri a căror derulare nu ca de în sarcina unității militare.

Se subliniază că reclamantul suferă de o afecțiune (hipoacuzie profesională) produsă ca urmare a exercitării profesiei de militar, cauzată de agenți nocivi, prin expunerea la zgomot peste 87 dB(A) în timpul participării la trageri cu armamentul din dotare. Deci reclamantul nu a suferit un accident de muncă, iar presupusa faptă ilicită imputată unității militare, constând în neîndeplinirea obligației de cercetare și înregistrare a accidentului de muncă nu există, deoarece a fost încadrat în boală profesională.

În ceea ce privește susținerea reclamantului, conform căreia impută unității militare faptul că nu a fost încadrat în boală profesională, a apreciat că, pe lângă faptul că nu unității militare îi revine obligația legală de încadrare în boală profesională, aceasta este vădit nefondată.

Din starea de fapt prezentată și dovedită prin înscrisuri, rezultă că în data de 23.02.2015, subofițerul a înaintat un raport comandantului, înregistrat sub nr. CR-321/23.02.2015, în care a raportat situația sa medicală și a solicitat cercetarea evenimentului din data de 02.04.2014.

Urmare a raportului reclamantului, înregistrat sub nr. CR-321/23.02.2015, în care a raportat situația sa medicală și a solicitat cercetarea evenimentului din data de 02.04.2014, comandantul unității a dispus cercetarea celor raportate de către o comisie. Comisia, finalizând cercetarea, a întocmit Procesul verbal nr. A-2289/09.04.2015, prin care a constatat că nu s-a putut stabili exact un raport de cauzalitate între tragerea cu A.G. 7 și diagnostic, acest lucru ținând exclusiv de domeniul medical. De asemenea, comisia a propus trimiterea militarului pentru a fi examinat de o comisie medicală de specialitate.

În urma examinării, Comisia de expertiză medico-militară a emis Medicală nr. 684/2 din 28.05.2015 privind evaluarea capacității de muncă a lui R. M. D., prin care subofițerul a fost declarat „apt limitat în timp pace și război, deficiență funcțională și incapacitate adaptivă ușoară, 47%, fără grad de invaliditate.

Urmare a acestei decizii medicale, medicul de medicina muncii a semnalat suspiciunea de boală profesională și a urmat procedura prevăzută de Cap. VI, Secțiunea a 6-a din H.G. nr. 1425/2006, urmându-se celelalte proceduri, finalizate cu emiterea Fișei de declarare a cazului de boală profesională BP2 nr. 02(22)/septembrie 2015.

În consecință, „principala faptă ilicită”, constând în ignorarea obligației legale de încadrare a reclamantului în boală profesională, nu poate fi imputată U.M. xxxxx Florești, deoarece u. nu are această obligație.

Or, instanța de fond s-a limitat în a arăta că angajatorul nu a comunicat, potrivit art. 26 și 27 din Legea nr. 319/2006, evenimentul, dar omite să observe, fiind declarată suspiciunea de boală profesională, ca situația se încadra în prevederile art. 27 alin.(2) din Legea nr. 319/2006. Cum

procedura semnalării suspiciunii de boală profesională s-a finalizat cu Fișei de declarare a cazului de boală profesională BP2 nr. 02(22)/septembrie 201, este evident că ne aflăm în cazul unei boli profesionale, nu a unui accident de muncă.

Pe de altă parte, se arată că simpla mențiune din Raportul de expertiză medico-legală, conform căreia „accidentul de muncă poate fi boală profesională”, nu este suficientă pentru a constata existența accidentului de muncă, fiind prea generală. Or, prima instanță, pe baza acestei simple mențiuni, a apreciat că ne aflăm în prezența unui accident de muncă, chiar dacă în raportul de expertiză medico-legală nu s-a precizat explicit că evenimentul din data de 02.04.2014 este accident de muncă.

Se face în continuare referire la Ordonanța de clasare din 21.12.2018, în dosarul nr. 177/P/2015 prin care procurorul a constatat, contrar celor reținute de prima instanță, că nu au fost încălcate prevederile Legii nr. 319/2006, pentru că ceea ce s-a întâmplat în poligon în data de 02.04.2014 nu a fost un accident de muncă care să impună o cercetare a acestuia de către conducerea unității militare. De asemenea, a constatat că nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de neluare a măsurilor de securitate și sănătate în muncă și nerespectarea măsurilor legale de JHKite și sănătate în muncă, întrucât au fost luate toate măsurile prevăzute de lege și de regulamentele militare și s-au respect măsurile stabilite cu privire la buna desfășurare a tragerii (pag nr. 9 din Ordonanță).

În ceea ce privește petitul privind constatarea răspunderii patrimoniale a angajatorului, se arată că nu este adevărat că legiuitorul reglementează o răspundere patrimonială a părâtei, în raport cu calitatea de angajator, conform prevederilor art. 253 Codul muncii, întrucât reclamantul are calitatea de cadru militar. Având în vedere că în temeiul art. 16 alin. (3) din Constituția României, funcțiile (și demnitățile) publice pot fi civile sau militare, în seamă că militarii, cadre permanente, nu sunt salariați și deci nu _____ muncii, ci sunt supuși legislației speciale - Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare.

În doctrina de specialitate s-a arătat că, indiscutabil cadrele militare în activitate nu sunt salariați pentru că acestora nu li se aplică Codul muncii și celelalte dispoziții care alcătuiesc legislația muncii. Or, față de această împrejurare, rezultă că răspunderea patrimonială a angajatorului instituită de Legea nr. 319/2006 în art. 44, pentru prejudiciile cauzate victimelor bolilor profesionale, conform sintagmei „potrivii legii civile” folosită de textul art. 44, poate fi înțeleasă în sensul că legea civilă în materie de răspundere a unității militare pentru prejudiciile cauzate victimelor accidentelor de muncă sau bolilor profesionale este reprezentată de Codul civil. Articolul 1350 C. civ. enunță, de principiu, problema răspunderii contractuale și tranșează chestiunea opțiunii între acțiunea întemeiată pe contract și acțiunea întemeiată pe delict, în sensul că orice persoană trebuie să își execute obligațiile pe care le-a contractat. Atunci când, fără justificare, nu își îndeplinește această îndatorire, ea este răspunzătoare de prejudiciul cauzat celeilalte părți și este obligată să repare acest prejudiciu, în condițiile legii.

În ceea ce privește susținerea reclamantului conform căreia promovarea acțiunii în temeiul răspunderii civile delictuale nu este greșită, sunt aminti te prevederile art. 1350 alin. (3) C. civ. , conform cărora ” Dacă prin lege nu se prevede altfel, niciuna dintre părți nu poate înlătura aplicarea regulilor răspunderii contractuale pentru a opta în favoarea altor reguli care i-ar fi mai

favorabile." Potrivit art. 1533 Cod civil, debitorul răspunde numai pentru prejudiciile pe care le-a prevăzut sau pe care putea să le prevadă ca urmare a neexecutării la momentul încheierii contractului, afară de cazul în care neexecutarea este intenționată ori se datorează culpei grave a acestuia. Chiar și în acest din urmă caz, daunele-interese nu cuprind decât ceea ce este consecința directă și necesară a neexecutării obligației.

Or, în fișa postului reclamantului (anexată întâmpinării) sunt specificate ca riscuri implicate cele determinate de lucru cu tehnica specifică, armament, muniții aferente, ceea ce înseamnă că a avut cunoștință și de riscurile ce le implică executarea tragerilor ori cu armamentul de infanterie și i le-a acceptat și asumat, astfel că u _____ militară nu se află în culpă.

De altfel, reclamantul a executat tragerile cu armamentul de infanterie în fiecare an, începând cu anul 2007, fără a interveni astfel de evenimente.

De asemenea, se menționează că reclamantul a fost menținut în activitate în conformitate cu prevederile art. 21 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, potrivit căruia personalul militar încadrat în gradul III de invaliditate sau clasat apt limitat pentru serviciul militar de către comisiile de expertiză medico-militară, în timpul ori în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, poate fi menținut sau în activitate în funcții militare ori încadrat în funcții civile fără examen sau concurs, în instituțiile din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională, în condițiile stabilite prin ordin al conducătorului instituției.

Se mai arată că întrucât reclamantul nu a făcut dovada faptei ilicite și a culpei unității militare, simpla dobândire a unei boli profesionale nu este suficientă pentru antrenarea răspunderii patrimoniale, după cum eronat a reținut prima instanță.

În ceea ce privește presupusa încălcare a Legii nr. 319/2006 a securității și sănătății în muncă, se arată că nu s-a dovedit că angajatorul nu și-ar fi îndeplinit obligația de a organiza instruirea militarului în domeniul securității și sănătății în muncă la angajare, cât și periodic.

Din fișa individuală de instructaj privind protecția muncii, rezultă că reclamantul a beneficiat atât la angajare de un instructaj introductiv general, cât și ulterior de un instructaj la locul de muncă, precum și de celelalte instructaje periodice, în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 319/2006, ceea ce înseamnă că a avut cunoștință de riscurile profesiei și le-a acceptat la momentul angajării.

De asemenea, în data de 01.04.2014 comandantul de baterie a executat instructajul periodic (lunar) al militarului privind normele de securitate și sănătate în muncă specifice locului de muncă și activităților care s-au desfășurat în luna aprilie 2014, instructajul fiind consemnat în Fișa de Instruire Individuală a militarului, iar în fișa postului reclamantului (anexată prezentei) sunt specificate ca riscuri implicate cele determinate de lucru cu tehnica specifică, armament, muniții aferente, ceea ce înseamnă că a avut cunoștință și de riscurile ce le implică executarea tragerilor cu armamentul de infanterie și le-a acceptat.

Aceste instructaje au inclus și prezentarea locurilor de desfășurare a diferitelor activități și riscurile aferente evaluate. Pentru poligonul de tragere a fost prezentat și riscul de hipoacuzie,

surditate, printre alte riscuri profesionale asumate de fiecare militar în parte, odată cu exprimarea opțiunii personale pentru accesarea la cariera militară.

În ceea ce privește accidentul de muncă invocat, se arată că reclamantul nu a făcut dovada aducerii acestui eveniment la conducerea unității spre a fi efectuată cercetarea cauzelor ce ar fi putut conduce la producerea acestuia, la dosarul cauzei nefiind nicio dovadă în sensul producerii unui accident de muncă, ci numai un raport personal, ce a declanșat procedura declarării bolii profesionale, nu a accidentului de muncă.

Pe de altă parte, în ceea ce privește boala profesională, aceasta a fost declarată în conformitate cu procedurile legale mai sus prezentate, proceduri ce nu cad în sarcina unității militare, fiind întocmit Procesul verbal de cercetare a cazului de boală profesională nr. A-5067/28.08.2015, depus de reclamant în probațiune și Fișa de declararea a cazului de boală profesională BP2 nr. 02 (22) /septembrie 2015.

Or, atât timp cât prin procesul verbal de cercetare a cazului de boală profesională, cât și prin fișa de declarare a bolii profesionale nu s-a reținut în sarcina unității militare încălcarea normelor de protecția muncii, nu poate fi angajată răspunderea patrimonială a acesteia, chiar dacă afecțiunea reclamantului a fost declarată ca boală profesională în cursul executării contractului de exercitare a profesiei de cadru militar.

De altfel, în Fișa de declarare a bolii profesionale s-a reținut că riscul de manipulare a armamentului din dotare, pe timpul tragerilor în poligon este identificat de către angajator în Fișa de identificare a factorilor de risc profesional.

Mai mult, reclamantul a fost instruit pentru executarea celor două ședințe de tragere cu A.G. 7, în cadrul cărora numărul maxim de lovituri, pentru fiecare ședință era de 4 lovituri, adică în total 8 lovituri. Faptul că atât reclamantul, cât și martorul P _____ S _____ declară că au executat cel puțin 8 lovituri nu duce la concluzia indubitabilă că au executat mai multe lovituri decât au fost planificate pentru fiecare trăgător.

Pe de altă parte, susținerea reclamantului, conform căreia a fost obligat să execute mai multe trageri decât limita permisă în regulamentul de trageri, contravine îndatoririi militarului de a refuza executarea unui ordin nelegal, potrivit art. 8 alin.(1) lit. b) din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare. Astfel, reclamantul avea obligația de a nu respecta ordinul nelegal și de a raporta superiorilor.

Mai critică apelanta soluția pronunțată de instanța de fond și sub aspectul acordării daunelor materiale și morale.

Apreciază că prima instanță a considerat greșit că este justificată obligarea părții la plata sumei de 16.000 lei pentru două proteze auditive, precum și la plata, din 5 în 5 ani, a sumei de 16.000 lei, în limita sumei de totale de 135.000 lei.

În primul rând, valoarea unei proteze auditive se situează între 1390 Ron și 9900 Ron, conform adreselor Audionova și Romsound, nu între 1390 Ron și 11.778 Ron (preț achitat în Marea

Britanie), după cum eronat a reținut instanța de fond, deoarece, conform reglementărilor în materie, achiziția aparatelor auditive se poate face numai din țară, nu din străinătate.

De asemenea, cu toate că instanța reține că potrivit art. 9 din Legea nr. 80/1995, reclamantul putea beneficia de protezare auditivă în condițiile prevăzute de Instrucțiunile privind asistență medicală și farmaceutică în M_____ Apărării Naționale, aprobată prin Ordinul ministrului apărării naționale nr. M. 110/2009, în mod cu totul eronat constată că, în baza prevederilor art. 111 din Instrucțiuni, reclamantul nu poate beneficia de proteză auditivă deoarece nu este încadrat în grad de invaliditate.

Or, chiar dacă a luat act de prevederile art. 112 din Instrucțiuni, prima instanță nu face și aplicarea acestora, cu toate că prevederile acestei dispoziții sunt perfect aplicabile situației reclamantului. Astfel, potrivit art. 112 potrivit art. 112 alin. (1), dacă afecțiunea nu este produsă în condițiile prevăzute la art. 111, dispozitivele medicale se acordă în conformitate cu prevederile contractului-cadru, cu decontarea contribuției personajelor din bugetul Ministerului Apărării Naționale. Decontarea contribuției personale în condițiile alin. (1) se face de către structura financiar-contabilă a unității sanitare din rețeaua Ministerului Apărării Naționale care a recomandat dispozitivul medical, iar în celelalte cazuri, de către Direcția medicală. (alin. 2). Pentru dispozitivele medicale recomandate de alte unități sanitare publice din țară este necesară validarea recomandării de către un medic specialist din rețeaua sanitară a Ministerului Apărării Naționale, anterior decontării, (alin.3)

În anexa nr. 8 la Instrucțiune sunt prevăzute procedurile de acordare gratuită a dispozitivelor medicale. Astfel, la pct. 8 din Anexă se precizează că proteze auditive care se acordă personalului prevăzut la art. 112 alin. (1), cu aprobarea șefului Direcției medicale, pe baza unui dosar întocmit de u_____ sanitară militară, iar la pct. 12 se precizează că decontarea dispozitivelor medicale se face de către u_____ sanitară integral, la prețul de vânzare cu amănuntul al dispozitivului, pe baza documentelor emise de furnizori, numai după confirmarea primirii de către beneficiar a dispozitivului medical.

Din dispozițiile mai sus prezentate rezultă că reclamantul, fiind cadru militar în rezervă, are dreptul la protezare auditivă gratuită sau cu decontarea contribuției personale în urma recomandării de către un medic specialist din rețeaua sanitară a Ministerului Apărării Naționale, în condițiile și conform procedurilor prevăzute de Ordinul nr. M. 110/2009.

Or, instanța a încuviințat iar reclamantul a avansat suma de 135.000 lei fără a face nicio dovadă în sensul celor mai sus precizate, adică nu a probat faptul că a fost consultat de un medic specialist ORL din rețeaua Ministerului Apărării Naționale, pentru a-i recomanda un anumit tip de proteză auditivă și perioada de timp în care se pot schimba, potrivit măsurilor indicate prin Fișa de declarare a bolii profesionale, nu a urmat procedura prevăzută de Ordinul nr. M. 110/2009 privind acordarea protezelor auditive și nu a făcut dovada decontării acestora.

Mai mult, reclamantul solicită acordarea unor sume de bani pentru protezare pentru tot restul vieții, adică viitoare și eventuale, ce nu sunt certe, deoarece avansarea lor nu este sigură/Aceste prejudicii vor deveni certe numai din momentul în care sau produs sau este sigur că se vor produce, reclamantul având posibilitatea solicitării lor prin acțiune separată, în funcție de

atenuarea sau agravarea afecțiunii auditive în viitor, nu la data pronunțării hotărârii în prezentul dosar. Până în acel moment ele sunt doar prejudicii virtuale, potențiale sau ipotetice.

Faptul că reclamantul a achiziționat două proteze în Marea Britanie, fără a respecta procedura legală prevăzută de dispozițiile legale și fără a face dovada respectării prevederilor art. 112 din Ordinul nr. M. 110/2009. nu duce nici pe departe la obligația părții la plata, în prezent și pentru viitor, a contravalorii protezelor auditive.

Pe de altă parte, obligarea la plata contravalorii a două proteze auditive este considerată a fi total nejustificată, deoarece este necesară, dar și suficientă achiziționarea unei singure proteze pentru a compensa deficiența auditivă de 20%, stabilită prin expertiza medico-legală, așa după cum decontează și Casa națională de asigurări de sănătate.

În ceea ce privește acordarea a daunelor morale în sumă de 100.000 lei, apelanta apreciază că, pe lângă faptul că sunt nejustificate de mari, acestea nu sunt dovedite. Apreciază apelanta că obligarea la plata protezelor auditive lasă fără obiect cererea de acordare a despăgubirilor morale, deoarece prin purtarea acestora este compensată deficiența auditivă de care suferă reclamantul, nemaexistând nici un prejudiciu moral, acesta fiind compensat la rândul său. Mai mult, disconfortul cauzat de acufene, reținut de prima instanță, este mult diminuat prin utilizarea aparatelor auditive, astfel că daunele morale în sumă de 100.000 lei sunt disproporționate de mari.

Evidențiază din nou faptul că reclamantul și-a dat demisia prin actul său unilateral de voință, act ce nu poate fi imputat nici unității militare și nici Ministerului Apărării Naționale. Precizează apelantul, de asemenea, că faptul demisiei a avut ca și consecință trecerea în rezervă și încetarea plății soldei și a altor beneficii pe care le-ar fi avut în calitate de cadru militar în activitate - sub acest aspect a precizat că M. Apărării Naționale i-a asigurat reclamantului un loc de muncă stabil și remunerat corespunzător (în cuantum actual de 3.800 lei brut) până la îndeplinirea vârstei standard de pensionare, indiferent de afecțiunea auditivă de care suferă. Cu toate acestea, reclamantul, chiar dacă a cunoscut bine acest fapt, a ales să demisioneze, astfel că daunele morale acordate de instanță nu sunt justificate.

În concluzie, solicită admiterea apelului și schimbarea hotărârii atacate, în sensul respingerii în tot a acțiunii reclamantului.

În drept, s-a prevalat de art. 466 și urm. Cod procedură civilă, Codul Civil, Legea nr. 80/1995 și celelalte dispoziții legale invocate.

Prin apelul declarat, reclamantul R. M. D. a solicitat admiterea apelului, admiterea cererii de chemare în judecată astfel cum a fost formulată, modificarea încheierii de ședință din data de 05.12.2018 în sensul respingerii excepției tardivității precizării de acțiune și a calificării acesteia ca fiind o cerere de majorare a cuantumului obiectului cererii în temeiul art. 204 alin. 2 pct. 2 C. pr. civ.

Referitor la respingerea cererii de majorare a valorii obiectului cererii ca fiind tardivă.

În ședința publică din data de 5 decembrie 2019, apelantul a înțeles să depună la dosarul cauzei un înscris intitulat „Precizare”, prin care a arătat că se dorește majorarea cuantumului pretențiilor petitelui 4 din acțiunea introductivă, de la suma de 50.000 euro echivalent în lei, la suma de 100.000 euro, echivalent în lei la data plății.

Subliniază faptul că înscrisul respectiv se referă exclusiv la majorarea cîtimii pretențiilor din petitul 4 referitor la obligarea pârâtei la plata unor despăgubiri morale, fără a se aduce nicio altă modificare în ceea ce privește temeiul de drept, de fapt, sau alte aspecte ale cererii.

Conform art. 204 alin. 1 Cod pr. civ. reclamantul poate să își modifice cererea (...), sub sancțiunea decăderii, numai până la primul termen la care acesta este legal citat în acest caz, instanța dispune amânarea pricinii și comunicarea cererii modificate pârâtului, în vederea formulării întâmpinării, care, sub sancțiunea decăderii, va fi depusă cu cel puțin 10 zile înaintea termenului fixat, urmând a fi cercetată de reclamant la dosarul cauzei. Cu toate acestea, alin. 2 pct. 2 subliniază faptul că nu se va considera ca fiind o modificare a cererii și nu se va da termen atunci când reclamantul mărește sau micșorează cuantumul obiectului cererii.

Consideră că măsurile dispuse de instanță referitoare la calificarea înscrisului ca fiind o veritabilă modificare a acțiunii, o schimbare a obiectului și care au dus la respingerea precizării ca tardivă, sunt în vădită contradicție cu prevederile exprese ale art. 204 alin. 2 pct. 2 C. pr. civ.. Dacă fiind că obiectul cererii apelantului reclamant era unul evaluabil în bani, din prisma art. 194 lit. c) C. pr. civ., apelantul a indicat inițial prin cererea de chemare în judecată o valoare de 50.000 euro. Prin precizarea depusă în data de 5 decembrie 2018, apelantul nu a urmărit altceva decât majorarea cuantumului aceluiași obiect. De altfel, instanța nici măcar nu a arătat care este raționamentul din prisma căruia simpla majorare a cuantumului despăgubirilor solicitate ar reprezenta o schimbare a obiectului inițial, sau în ce sens s-ar produce o schimbare a obiectului dacă sunt majorate despăgubirile solicitate.

Se subliniază faptul că doctrina este unanimă în sensul acceptării faptului că cererea precizatoare poate fi formulată oricând până la momentul închiderii dezbaterilor, iar depunerea sa nu atrage amânarea judecării cauzei, iar în cazul formulării acesteia în ședință publică, instanța va lua act prin încheiere de pretențiile astfel precizate.

Referitor la cuantumul daunelor morale, se arată că sunt menite a acorda compensații bănești pentru suferința pricinuită, pentru efortul suplimentar depus de reclamant în vederea păstrării condițiilor de viață avute anterior vătămării. Consideră că hotărârea primei instanțe este judicioasă și fondată în ceea ce privește criteriile avute în vedere la stabilirea întinderii prejudiciului, însă este de părere că întinderea efectivă a prejudiciului este mai mare decât cea avută în vedere de către instanță, folosind aceleași criterii de determinare a prejudiciului precum și criteriile suplimentare.

În primul rând, este adevărat că lato sensu, prejudiciul suferit de către apelant, fără îndoială a avut loc atât în plan fizic cât și în plan psihic, însă aceste criterii trebuie dissociate tocmai pentru a putea determina într-un mod cât mai corect nivelul prejudiciului.

În ceea ce privește prejudiciul în plan fizic, acesta rezultă din însăși afecțiunea medicală dobândită și diagnosticul stabilit prin acte medicale, și anume pierdere idiopatică subită a auzului, surditate neurosenzorială bilaterală, acufene. Cu alte cuvinte, este vorba despre vătămarea integrității fizice a persoanei, prin pierderea parțială a unui simț (auzul) precum și prin cauzarea acufenelor (țuit permanent) în aparatul auditiv. Această afecțiune determină pe lângă nevoia de a purta aparate auditive pentru tot restul vieții, așa cum a reținut instanța de fond, și o schimbare a condițiilor de viață avute anterior producerii vătămării, inclusiv pe plan social, familial, și intim al apelantului, fiindu-i interzisă expunerea la zgomot. Prejudiciul în acest caz nu doar că este unul cert, ci are în componența sa, caracterul permanent datorat caracterului ireversibil al bolii.

Solicită să se observe că deși fiecare vizită medicală a fost urmată de un tratament medicamentos, șansele ca acufenele să dispară sunt inexistente și pentru acestea până în prezent nu există nici un tip de tratament medical. Aparatele auditive au doar capacitatea să reducă aceste acufene, prin reglarea sunetelor percepute, însă nu pot determina dispariția completă a sunetelor produse de acufene.

În ceea ce privește consecințele pe plan moral, o valoare afectată în mod evident este viața familială, ținând cont de faptul că reclamantul face parte dintr-o familie tânără, cu 2 copii mici (o fetiță de 5 ani și un băiețel de 8 luni), care au nevoie de educație și participare activă la viața lor, inclusiv prin participarea activă la diferitele evenimente specifice vârstei acestora la care reclamantul nu poate participa plenar fiindu-i dificil să perceapă anumite zgomote sau sunete, cum sunt de pildă planșete, râsete, șoapte, etc.

Mai subliniază că și-a pierdut parțial auzul în condițiile în care nu avea 31 de ani împ liniți, și a fost determinat să renunțe definitiv și la cariera militară pe care a început-o aproape de când a devenit major.

Mai arată că este evident că infirmitatea suferită îi creează un complex de inferioritate aproape imposibil de surmontat în viața de zi cu zi, dramatismul acestei situații fiind accentuat de faptul că va trăi toată viața cu această infirmitate fizică și psihică. În acest context, este mai mult decât sigură apariția mai multor factori cum ar fi stigmatizarea, ridiculizarea, pierderea unor informații lingvistice importante, pierderea stimelor de sine.

Or toate aceste elemente concrete trebuiau să fie avute în vedere de către instanța de fond, căci stabilirea cuantumului prejudiciului moral nu se reduce la analiza suferințelor psihice ale persoanei vătămate ci determină necesitatea analizării repercusiunilor negative care s-au produs pe toate planurile vieții respectivei persoane. O asemenea operațiune implică în mod necesar analiza consecințelor negative care s-au produs cu privire la viața socială, familială, alături de suferințele psihice la care a fost supusă victima.

Se invocă și atitudinea unității militare și a personalului după producerea accidentului de muncă, în sensul că a fost una extrem de nepotrivită și de traumatică. În primul rând, acest lucru rezultă din faptul că pentru mai bine de 1 an după 02.04. 2015 diferite persoane din cadrul unității militare erau extrem de ignorante raportat la afecțiunea medicală pe care o aveam care îmi răspundeau în diferite moduri cum sunt: "iți dau eu ție tot hipoacuzie" sau "Ce tot vrei! iți trece".

În al doilea rând, trebuie observată atitudinea de negare continuă a unității militare, și care deși, în calitate de angajator, avea obligația de a-i proteja integritatea fizică și psihică, a refuzat în schimb să îi recunoască starea medicală în care se află timp de 5 ani de zile, până la data pronunțării hotărârii în fond. În al treilea rând, un alt element de natură să confirme lezarea psihicului, este faptul că u_____ militară a fost capabilă să săvârșească mai multe infracțiuni de fals pentru a "acoperi condițiile ședințelor de trageri în cadrul cărora am dobândit afecțiunea medicală de care sufăr, iar cuvântul său era contrazis de documentele întocmite în fals de aceștia, fiind în imposibilitate de a dovedi o bună perioadă de timp ceea ce s-a întâmplat cu adevărat cu ocazia acelor trageri. În al patrulea rând, trebuie ținut cont inclusiv de faptul că a fost amenințat și el precum și soția sa să renunțe la plângerea penală promovată împotriva unității militare și a șefului de trageri, fiind puse presiuni psihice enorme asupra sa în acest sens.

Astfel, din declarația martorului P_____ M_____ rezultă că ulterior evenimentului din data de 02.04.2014, apelantul s-a izolat social. De asemenea, martorul L_____ E_____ arată în declarația sa că „reclamantul a devenit necomunicativ” și că „după ședința de tragere reclamantul a fost mai retras față de toți.”.

Se face referire în continuare la jurisprudența CEDO (hot. Tyrer), arătându-se că existența unui tratament degradant presupune existența intenției de a umili persoana în cauză, însă, atunci când consecințele unui act, chiar lipsit de scop special, conduc la umilirea gravă a persoanei, tratamentul poate fi calificat ca degradant și în lipsa intenției. Evident, caracterul degradant și umilitor al unei pedepse sau al unui tratament se raportează nu doar prin raportare la suferințele fizice produse, ci și la cele psihice, art. 3 și art. 8 protejând una dintre cele mai importante valori umane: demnitatea.

În jurisprudența Curții s-a subliniat în repetate rânduri că starea de sănătate a persoanei vizate constituie un element de multe ori esențial în estimarea gravității unui tratament, deoarece o persoană care se află într-o stare de sănătate precară este mai sensibilă la diferite stări de stres, anumite neajunsuri putând provoca traume psihice datorate fricii firești a unui om bolnav în fața unor riscuri privind sănătatea sa.

În cazul reclamantului, tratamentul degradant la care a fost supus se arată că a culminat cu ignorarea intenționată de către pârâtă a condiției medicale a sale și emiterea unui nou ordin de a participa în cursul lunii septembrie 2014 la un antrenament la Capul Midia, în condiții de zgomot intens, chiar dacă antrenamentul a avut loc într-un simulator (zgomotul este mai ridicat decât în cadrul unei ședințe obișnuite de trageri).

Practic, în urma semnalării accidentului de muncă din data de 02.04.2014 apelantul a suferit o _____ repercusiuni din partea angajatorului, atitudinea acestuia la adresa sa a transformându-se într-una represivă și ostilă: chiar și ordinul din septembrie 2014 de a participa la un antrenament la Capul Midia, în condiții de zgomot intense, fiind mai degrabă o "pedeapsă" la care apelantul a fost supus, în pofida stării medicale în care se afla.

Or, toate acestea sunt de o gravitate suficientă încât să fie vorba despre încălcarea dreptului său la integritate fizică și psihică și a dreptului la demnitate, inclusiv din prisma prevederilor art. 3 din Convenție, întrucât, după cum a arătat, tratamentul la care a fost supus după semnalarea

accidentului de muncă din 02.04.2014, a fost unul degradant, prin acesta urmărindu-se îndeosebi umilirea și intimidarea cu orice preț a acestuia.

Cu privire la criteriile de stabilire a prejudiciului, arată că criteriile avute în vedere de către instanța de fond au fost incomplete, fiind numeroase alte elemente ce ar fi trebuit să fie luate în calcul la stabilirea întinderii prejudiciului.

În același sens, subliniază că în practica judiciară s-a reținut că pentru cuantificarea unui eventual prejudiciu moral, în principiu, acesta nu se concretizează într-o stare de fapt, ci se menține la nivelul trăirilor psihice, iar evaluarea acestui, chiar atunci când existența lui este evidentă, de regulă nu se poate face prin folosirea unor criterii obiective, dauna morală fiind extranee realităților materiale și întinderea ei nu poate fi determinată decât prin aprecieri, desigur nu arbitrar și nu prin operare cu criterii precise, ci doar pe baza unor aprecieri subiective în care rolul hotărâtor îl are posibilitatea de orientare a instanței în cunoașterea sufletului uman și a reacțiilor sale.

Sub acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit în cauza Tolstoy Miloslovsky c. Regatul Unit, că despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă, având în vedere, totodată, gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora.

Așa fiind, în prezenta cauză sunt importante de reținut în vederea cuantificării prejudiciului, pe lângă valorile lezate și intensitatea precum și gravitatea atingerii adusă acestora, inclusiv în ceea ce privește dreptul la integritate psihică și nu doar cel la integritate fizică.

Nu în ultimul rând, este de părere că prin cauzarea unei boli ireversibile cu șanse de agravare în timp, se activează prezumția existenței unui prejudiciu moral, nefiind necesară dovedirea prejudiciului moral sunt acest aspect, ci eventual întinderea acestuia.

Astfel, coroborarea tuturor elementelor prezentate mai sus este de natură să atragă atenția o dată în plus asupra faptei ilicite a pârâtei, asupra prejudiciului produs și asupra nexului causal evident: suferințele fizice (incurabile) și psihice produse apelantului reprezentând elemente mai mult decât suficiente în ceea ce privește acordarea sumelor solicitate prin prezentul demers - acestea având doar un rol reparatoriu, întrucât au fost solicitate cu scopul de a contribui la continuarea tratamentelor și ameliorarea suferințelor pe viitor, reprezentând totodată și o speranță în diminuarea efectelor negative asupra sănătății sale.

Se face referire la jurisprudența instanțelor naționale în materie de daune morale pentru a dovedi că, pentru suferințe de o gravitate mai redusă pe fondul unor vătămări reversibile, s-au acordat daune morale în quantum mult mai mare decât cel acordat în prezentul dosar de către prima instanță.

Față de toate aceste precizări, apelantul este de părere că suma care ar acoperi integral prejudiciul suferit este mai degrabă suma de 100.000 euro solicitată, care deși la o primă vedere pare o sumă destul de ridicată, în realitate, nu este menită să acopere decât nevoia de a reda vieții o anumită normalitate, inclusiv din perspectiva condițiilor de trai și reducerea stresului psihic constant la

care a fost supus într-o perioadă de 5 ani de la data producerii accidentului și la care voi fi supus pentru tot restul vieții.

Referitor la petitul privind obligarea intimății la plata rentei viagere, se arată că instanța de fond tratează problema prejudiciului constând în pierderea unei șanse în mod unitar și global alături de prejudiciul creat prin reducerea capacității de muncă, deși reclamantul le-a dedus judecării în mod distinct și le-a fundamentat în drept diferit.

Cu privire la art. 1387 C. civ., a arătat că în mod concret în cazul său, este vorba despre reducerea capacității de muncă. Astfel, dat fiind că boala de care suferă este ireversibilă și există șanse reale să se agraveze iar apelantul are acufene permanente, în mod evident și activitățile lucrative pe care le poate executa vor fi limitate.

Cert este și faptul că după accidentul de muncă produs în data de 02.04.2014 nu avea cum să își mai poată exercita funcția de comandant instalație lansări în continuare. Cu alte cuvinte, în ceea ce privește prestațiile lunare bănești în cuantum de 2000 de lei pe lună, acestea reprezintă contravaloarea prejudiciului cauzat vătămării integrității corporale sau a sănătății în condițiile art. 1387 C. civ.

Totuși instanța de fond reține în motivare că apelantul nu ar avea redusă capacitatea de muncă, și că nici nu ar fi dovedit care este câștigul din muncă de care a fost lipsit sau pe care a fost împiedicat să îl dobândească în condițiile în care pe de o parte nu a precizat care era actualul venit, pentru a verifica eventuala diferență de venituri, iar pe de altă parte, nu ar fi probat că încadrarea ca apt limitat ar fi determinat pierderea șansei de a accede în carieră.

Din punctul de vedere al apelantului însă cele 2 tipuri de prejudicii trebuie tratate distinct fiind vorba despre ipoteze distincte reglementate de legiuitor, după cum urmează:

Raportat la prejudiciul constând în pierderea unei șanse, acesta este reglementat în cadrul art. 1385 alin 4 Cod civil și se referă la pierderea de către o persoană a posibilității de a realiza un câștig sau după caz de a evita o pagubă, ceea ce poate avea ca rezultat cauzarea unui prejudiciu pentru persoana respectivă. În acest sens, în doctrina de specialitate s-a reținut că pierderea unei șanse poate prezenta ea însăși caracter direct și cert în toate cazurile în care se constată dispariția reală ca un eveniment favorabil, să ducă la realizarea acelei șanse. Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească prejudiciul constând în pierderea unei șanse, sunt: ca șansa pierdută să fi fost reală; ca șansa pierdută să fi fost serioasă.

În ceea ce privește întinderea prejudiciului, s-a arătat că acesta va fi stabilită apelând la calculul probabilităților, adică ținând cont de procentul în care acea șansă s-ar fi putut realiza, posibilitate ce depinde totuși de un element "alea".

În cazul concret al său, pierderea unei șanse constă în aceea că nu mai putea avansa în cariera militară, pornind de la postul pe care îl ocupa la data producerii accidentului de muncă și anume funcția de comandant instalație lansare, grad de plutonier.

În acest sens, este de notorietate că un militar poate ocupa diverse funcții precum și grade și gradată pe parcursul carierei sale, în condițiile Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, iar față de ierarhia a gradelor și în măsura în care își păstrează în continuare funcția, apelantul avea toate șansele să dobândească _____ celui deținut și anume de plutonier major sau mai departe comandant pluton. În aceste condiții, cert este că apelantul a pierdut definitiv șansa de a crește în carieră, respectiv de a avansa în funcția pe care o deținea și care era strâns legată de utilizarea și manipularea armamentului, având atribuții directe în cadrul ședințelor de trageri. Faptul că în temeiul art. 21 alin 5 din Legea 80/1995, la cerere, personalul militar clasat apt limitat pentru serviciul militar de către comisiile de expertiză medico - militare, în timpul sau în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, poate fi menținut sau rechemat în activitate în funcții militare sau încadrat în funcții civile fără examen sau concurs, în instituțiile din sistemul de apărare, nu schimbă cu nimic situația în care se află apelantul întrucât nu este vorba despre ipoteza în care putea ocupa orice fel de funcție, fiind menținut ca și cadru militar, ci despre funcția militară în care nu mai putea fi menținut și avansat.

În schimb, în ceea ce privește reducerea capacității de muncă, așa cum s-a văzut deja, temeiul juridic îl reprezintă prevederile art. 1387 Cod civil și care se referă la prejudiciul material cauzat prin vătămarea corporală produsă.

Spre deosebire de prejudiciul cauzat de pierderea unei șanse, acest prejudiciu reprezintă mai degrabă o "compensație bănească" sau o "indemnizație" și nu o despăgubire.

În acest sens, dispozițiile art. 1387 Cod civil, statuează asupra situațiilor în care are loc o vătămare a integrității corporale sau sănătății unei persoane. Despăgubirea în acest caz, pentru pierderea sau reducerea capacității de muncă, se stabilește pe baza venitului lunar net din muncă al celui prejudiciat din ultimul an înainte de pierderea sau diminuarea capacității sale de muncă.

Pe de o parte, trebuie observat că stabilirea prejudiciului pentru pierderea și reducerea capacității de muncă se face după cum victima are sau nu dreptul la ajutor sau la o pensie din bugetul public al asigurărilor sociale. Or, așa cum rezultă din probațiunea administrată în cauză, apelantul nu beneficiază de nicio altă indemnizație sau ajutor din partea bugetului de stat, nefiind încadrat cu grad de invaliditate.

Așa se face, că în cazul în care victima nu este îndreptățită la ajutor sau pensie socială, cum este și cazul de față, responsabilul pentru producerea prejudiciului va suporta în totalitate reparația prejudiciului.

Mai departe, ca și algoritmul de calcul al despăgubirilor, art. 1387 Cod civil, stabilește că atunci când victima era angajată, despăgubirea ei pentru pierderea sau reducerea capacității sale de muncă se va stabili pe baza venitului mediu lunar net din muncă din ultimul an dinaintea producerii pagubei.

În doctrina de specialitate s-a arătat sub acest aspect că "chiar dacă persoana care a suferit o diminuare a capacității ar putea să realizeze după săvârșirea faptei prejudiciabile venituri la același nivel cu cele primite anterior ea este îndreptățită să primească echivalentul efortului suplimentar pe care trebuie să îl depună în acest scop".

În fine, în ceea ce privește argumentele instanței legate de reducerea capacității de muncă și anume că apelantul a r fi suferit o pierdere sau o diminuare a capacității de muncă, expertiza efectuată în cauză atestând că din punct de vedere funcțional subsemnatul prezintă o deficiență auditivă ușoară cu o incapacitate adaptativă de 20 % care nu se încadrează în grad de invaliditate, astfel că capacitatea de muncă nu este afectată, aceste considerente sunt neîntemeiate și eronate.

Dimpotrivă, în raport de dispozițiile Hotărârii de Guvern nr. 56/2012 pentru aprobarea criteriilor și normelor de diagnostic clinic, diagnostic funcțional și de evaluare a capacității de muncă pe baza cărora se stabilește aptitudinea și încadrarea în grade de invaliditate pentru cadrele militare, soldații și gradații voluntari, polițiștii și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare publicată în M. Of. 117 bis din 2012.02.15. se observă că la art. 4 sunt definite mai multe noțiuni după cum urmează: li t. d) def ici ența funcțională - consecința unor tulburări morfologice sau funcționale variate (boli, accidente, anomalii genetice), este cuantificabilă prin evaluări clinice și funcționale standard, se regăsește în formularea diagnosticului funcțional și se corelează cu incapacitatea adaptativă și cu gradul de invaliditate; lit . e) incapacitatea adaptativă - exprimă limitele persoanei în efortul de a se adapta la mediul natural și social, fiind generată de tulburări morfologice și funcționale diverse și exprimată procentual în cadrul unui sistem cuantificat din capacitatea adaptativă normală; lit . f) aptitudinea față de îndeplinirea servi ciului militar/în poliție/în adm inistrația națională a penitenciarelor - capacitatea individului de a corespunde solicitărilor specifice locului de muncă și se apreciază global, luându-se în considerare totalitatea afecțiunilor de care suferă persoana expertizată, respectiv impactul acestor a asupra capacității adaptative. Mai departe, ace lași act normativ stabilește că deficiența ușoară (incapacitatea adaptativă 20-49%) - afectează nesemnificativ activitățile cotidiene și profesionale; pot apărea contraindicații privind activitatea profesională/recomandări priv ind schimbarea locului de muncă, în timp ce deficiența medie (incapacitatea adaptativă 50-69%) - limitează capacitatea adaptativă la mediul profesional în privința programului sau a locului de muncă; capacitatea de muncă este redusă cu cel puțin jumătate față de standard; iar deficiența accentuată sau gravă înseamnă că capacitatea de muncă este pierdută în totalitate.

Și prin notele scri se depuse în judecata în fond, apelantul a arătat nu există egalitate între noțiunea de deficiență funcțională și cea de incapacitate adaptativă. În timp ce deficiența funcțională reprezintă "deficiența auditivă globală(DAG), și este reprezentată în decibeli și nu în procente (în cazul subsemnatului este de 48,59 dB), în timp ce incapacitatea adaptativă este un calcul care implică mai mulți factori și nu doar pierderea auditivă și care este reprezentată în procente.

R_____ează în acest sens că, deficiența funcțională se referă așadar la pierderea auzului și care este aproape la jumătate după incidentul din data de 02 .04.2014, pe când procentul de 20% la care se face referire în Raportul de ex pertiză medico-legală reprezintă "incapacitatea adaptivă", noțiune care se folosește strict la încadrarea în munca și încadrarea în grad de handicap. Cu alte cuvinte, incapacitatea adaptativă de 20% se referă la gradul de afectare al capacității de muncă, neputând fi încadrat în grad de invaliditate, în timp ce deficiența auditivă - DAG, conform rezultatelor la controlul medical periodic din data de 26.05.xxxxxxxxxxxxxx15, în urma căruia mi s-a eliberat scrisoarea medicală FO nr. xxxxx de Se cția ORL din cadrul Spitalului Miliar - concluzionează în sensul că ii este a fectat auzul cu de 48.59dB.

În acest context, menționează că în conformitate cu prevederile HG 56/2012 sus amintite în cadrul pct. 15 a secțiunii Afecțiunile O.R.L se menționează că deficiența ușoară este cuprinsă 20-49% fără grad de invaliditate iar incapacitatea adaptativă situată între 49-59% se încadrează în Gradul III de invaliditate-deficiență medie și clasat ca inapt pentru serviciu militar. Așadar o deficiență ușoară nu înseamnă, că nu este surd, ci înseamnă că nu este încă invalid.

Același act normativ stabilește în cazul tulburărilor de auz că deficiența funcțională auditivă determină un anumit grad de tulburare de comunicare. Ea poate fi diminuată/compensată prin protezare auditivă sau prin mijloace chirurgicale, fapt ce determină încă o dată concluzia în sensul că există o reducere a capacității de muncă în cazul tulburărilor de auz indiferent de gradul de deficiență auditivă.

În fine, scăderea de auz este apreciată ca reprezentând circa 40% din capacitatea globală adaptativă, astfel: în cazul apelantului pierderea auditivă este de 48.59dB. procent care se află la limita superioară a încadrării în deficiență ușoară (care merge până la 49 db) și care determină la rândul ei. încadrarea ca apt limitat.

Având însă în vedere caracterul ireversibil al bolii și probabilitatea agravării în timp este perfect posibil ca cât de curând să fi e încadrat cu deficiență medie(unde limita inferioară este de 50 db), adică grad de handicap III.

În atare condiții, este greșită mențiunea instanței legată de faptul că nu i-ar fi fost redusă capacitatea de muncă. Dimpotrivă, capacitatea de muncă este redusă de vreme ce este încadrat ca apt limitat, prezintă o incapacitate adaptativă situată între 49-59 % și o deficiență funcțională de 20 %.

Așa fiind, apelantul a arătat că suferă de o infirmitate permanentă constând în pierderea parțială a unui simț, și anume auz, iar ca urmare a infirmității va fi limitat în ocuparea unui loc de muncă la acele posturi care îi permit derularea activității cu această afecțiune medicală.

În acest context a solicitat așadar obligarea pârâtei la plata unei rente viagere, în sumă de 2000 lei lunar, arătând că în urma accidentului și-a pierdut definitiv, ireversibil și parțial simțul auzului, fapt ce a determinat și diminuarea capacității de muncă, astfel încât pe tot parcursul vieții va trebui să depună un efort suplimentar dar și să își restrângă posibilitățile de a se angaja și a se afirma în câmpul muncii .

Face trimitere la practică judiciară favorabilă lui (Sentința civilă nr.701/2017, Tribunalul N_____ prin care a fost admisă cererea privind obligarea pârâtei la rentă viageră într-un caz similar .)

Se mai arată că în mod nefondat reține prima instanță că nu ar fi făcut dovada veniturilor pe care le obținea. Cu privire la cuantificarea prejudiciului, cu ocazia termenului din data de 13 februarie 2019 reprezentanta sa a depus la dosarul cauzei un set de înscrisuri în probațiune conținând salariul de bază cu care era încadrat în anii 2014 - 2015 în u_____ militară, de asemenea chiar și reprezentantul pârâtei a depus la dosarul cauzei un set de înscrisuri în probațiune din care rezulta solda pe care ar fi avut-o reclamantul în ianuarie 2019. Cu privire la

aceste sume, a arătat că în opinia sa de vreme ce capacitatea de muncă a fost redusă parțial și nu pierdută, precum și ținând cont de faptul că în raport de dispozițiile art. 1388 alin 2 cod civil cuantumul rentei viagere se raportează la veniturile medii obținute de către reclamant în ultimele luni anterioare accidentului, a apreciat că jumătate din media veniturilor, respectiv suma de 2000 lei reprezintă o reparare integrală a prejudiciului.

Totodată la cuantificarea acestui prejudiciu a solicitat instanței să se țină cont de sume le pe care le încasa din activități de desfășurate în afara unității militare, cum erau veniturile obținute pe ntru postul de barman ospătar. În acest sens, subliniază că și în doctrina de specialitate s-a reținut că în funcție de împrejurări cuantumul despăgubirilor poate fi reexaminat la data la care victima s-a reîncadrat în muncă dacă veniturile astfel realizate sunt mai mici decât cele pe care le-ar putea obține dacă nu ar fi intervenit reducerea capacității de muncă precum și faptul că într-o situație ca cea din prezenta cauză trebuie să se țină cont de sumele cuvenite pentru orele suplimentare pe care victima le presta în mod obișnuit și nu mai este în măsură să le presteze, sau majorarea retribuției de care partea vătămată ar fi beneficiat în mod cert dacă și-ar fi continuat activitatea obișnuită.

Nu în ultimul rând, cu toate că apelantul a fost încadrat cu boală profesională sublini ază că nu a primit niciodată o sumă cu titlu de indemnizație sau despăgubiri sau vreo prestație socială și care să poată fi scăzută din contravaloarea veniturilor obținute conform art. 1393 Cod civil.

În atare condiții, consideră că petitul privind obligarea pârâtei la plata unei rente viagere este perfect întemeiat și în consecință sentința instanței este nefondată.

Pentru aceste motive solicită admiterea apelului astfel cum a fost acest formulat.

În drept, s-a prevalat de dispozițiile art. 466 C . pr. civilă, și orice alte texte legale invocate.

M_____ Apărării Naționale, a formulat întâmpinare p rin care a solicit at respingerea apelului formulat de reclamant.

Apreci ază că motivele de apel formulate de reclamant sunt nefondate, având în vedere următoarele considerente.

În ceea ce privește critica privind respingerea cererii de majorare a cuantumului despăgubirilor morale , se arată că p rima instanță în mod corect a reținut că cererea reclamantului este o modificare de acțiune, care nu se încadrează în prevederile art. 204 alin.(2) pct. 2 din Codul de procedură civilă, apreciind că această modificare vizează de fapt o schimbare a obiectului inițial care are loc cu depășirea termenului prevăzut de art. 204 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

Mai arată că n umai când prejudiciul înregistrează o sporire, o creștere a sa, reclamantul poate cere mărirea cuantumului despăgubirii, deoarece practic este vorba de un nou prejudiciu, generat de aceeași faptă ilicită și care n-a fost avut în vedere atunci când a formulat acțiunea introductivă de instanță. Or, așa după cum rezultă și din concluziile Raportului de expertiză emis de Institutul de Medicină Legală Cluj, deficiența auditivă a reclamantului nu numai că nu a crescut, dar chiar s-a ameliorat, în sensul că, față de deficiența funcțională și incapacitatea adaptivă ușoară, 47%,

fără grad de invaliditate, constatată prin Decizia Medicală nr. 684/2 din 28.05.2015, Serviciul de Expertiză Medicală Cluj-N_____ a constatat, în anul 2018, o deficiență auditivă ușoară, Incapacitate adaptativă 20%, fără grad de invaliditate.

În ceea ce privește critica privind cuantumul despăgubirilor morale acordate și a rentei viagere , arată că despăgubirea trebuie să fie una justă, rațională, echitabilă, adică în așa fel stabilită încât să asigure efectiv o compensație suficientă, dar nu exagerată, a prejudiciului moral suferit.

Apreciază că obligarea la plata prozelor auditive lasă fără obiect cererea de acordare a despăgubirilor morale, deoarece prin purtarea acestora este compensată deficiența auditivă de care suferă reclamantul, nemaexistând nici un prejudiciu moral, acesta fiind compensat la rândul său. Astfel, susținerile apelantului referitoare la participarea la anumite evenimente și dificultatea în perceperea anumitor zgomote sunt total nefondate.

Mai mult, disconfortul cauzat de acufene, reținut de prima instanță, este mult diminuat prin utilizarea aparatelor auditive, iar desfășurarea unei activități remunerate în străinătate înfirmă susținerile reclamantului referitoare la prejudiciul în plan fizic și consecințele pe plan moral.

De asemenea, pe baza tuturor înscrisurilor medicale privind afecțiunea reclamantului, rezultă că acesta a suferit o îmbolnăvire profesională care are legătură directă cu tragerile din poligon din data de 02.04.2014, nu un accident de muncă.

Pe de altă parte, se arată că în noul Cod civil, potrivit prevederilor art. 1397, în caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății unei persoane, despăgubirea trebuie să cuprindă, în condițiile art. 1388, echivalentul câștigului din munca de care cel păgubit a fost lipsit sau pe care este împiedicat să-l dobândească, prin efectul pierderii sau reduce rii capacității sale de muncă. În afară de aceasta, despăgubirea trebuie să acopere cheltuielile de îngrijire medicală și, dacă va fi cazul, cheltuielile determinate de sporirea nevoilor de viață ale celui păgubit, precum și orice alte prejudicii materiale. În acest sens, a evidențiat din nou, așa după cum a precizat și prin apelul propriu , faptul că reclamantul și-a dat demisia prin actul său unilateral de voință, act ce nu poate fi imputat nici unității militare și nici Ministerului Apărării Naționale. Precizează , de asemenea, că faptul demisiei a avut ca și consecință trecerea în rezervă și încetarea plății soldei și a altor beneficii pe care le-ar fi avut în calitate de cadru militar în activitate, inclusiv cea de a ocupa orice funcție corespunzătoare pregătirii sale de subofițer, cu certitudinea înaintării în grad și funcție sau chiar, după ultimele modificări aduse Legii nr. 80/1995, de a accede în corpul ofițerilor .

În susținerea afirmațiilor sale precizează și faptul că plutonierul major P _____ S _____ -C _____, deși s-a aflat în aceeași situație cu a reclamantului (fiind diagnosticat în anul 2017 cu o deficiență auditivă de 18,5% ca urmare a aceleiași activități de tragere în poligon din 2014), nu și-a dat demisia, nu a fost stigmatizat și nici ridiculizat și este în continuare încadrat pe aceeași funcție, cu certitudinea avansării în funcție și grad (conform Adeverinței nr. F-192/05.06.2019, anexată prezentei).

Mai arată că, potrivit prevederilor art. 1532 alin. 2 din noul Cod civil, prejudiciul ce s-ar fi putut cauza prin pierderea unei șanse de a obține un avantaj, poate fi reparat proporțional cu

probabilitatea obținerii avantajului, ținând cont de împrejurări și de situația concretă a creditorului. Or, reclamantul, chiar dacă i-au fost asigurate toate condițiile pentru a rămâne în rândul cadrelor militare și a-și desfășura activitatea fără a i se diminua sau a pierde șansa de a accede în carieră (după cum eronat afirmă), a optat pentru demisie, probabil pentru a lucra în străinătate.

Referitor la susținerile apelantului, conform cărora „u _____ militară a fost capabilă să săvârșească mai multe infracțiuni de fals...”, precizează că acestea nu corespund adevărului, deoarece nu u _____ militară a făcut obiectul cercetării penale efectuate de Parchetul M _____ de pe lângă Tribunalul M _____ Cluj.

Mai mult, nici susținerile apelantului, referitoare la tratamentul umilitor și amenințări nu au fost dovedite.

Se evidențiază și faptul că reclamantul este încadrat la limita inferioară a incapacității adaptative (20%), nu la limita superioară (49 %). Or, prima instanță a reținut corect faptul că reclamantul nu a suferit o pierdere sau diminuare a capacității de muncă, expertiza efectuată în cauză atestând o incapacitate adaptativă de 20%, care nu se încadrează în grad de invaliditate, capacitatea de muncă nefiind afectată, astfel cum se menționează la pct. II din actul normativ mai-sus citat.

Mai mult, reclamantul nu a indicat și nici nu a probat câștigul din muncă de care a fost lipsit sau pe care este împiedicat să-l dobândească, cu atât mai mult cu cât desfășurarea în prezent a unei activități atestă faptul că reclamantul nu a fost împiedicat de starea sa fizică și morală să desfășoare orice activitate normală, contrar propriilor susțineri.

În concluzie, pentru motiv ele mai-sus detaliate, solicită respingerea apelului reclamantului și admiterea apelului său, cu consecința schimbării hotărârii atacate, în sensul respingerii în tot a acțiunii.

În drept, a invocat art. 205 și urm. Cod procedură civilă, Codul civil, Legea nr. 80/1995, H.G. nr. 56/2012 și celelalte dispoziții legale invocate.

Apelantul R. M. D. a formulat întâmpinare la apelului pârâtei prin care a solicitat respingerea apelului declarat de pârâtă.

Cu titlu prealabil solicită amendarea apelantei pentru exercitarea cu rea credință a unei cereri de apel vădit netemeinică.

Potrivit art. 187 alin 1 pct. 1 lit. a C.pr.civilă instanța poate dispune aplicarea unei amenzi părții care introduce cu rea credință cereri principale, accesorii, adiționale sau incidentale, precum și exercitarea unei căi de atac vădit netemeinice. În cele ce urmează vom analiza incidența ultimei teze a textului legal antementionat, respectiv introducerea unei căi de atac vădit netemeinice.

Menționează cu titlu prealabil faptul că, deși textul legal se referă la ipoteza introducerii unei căi de atac vădit netemeinice, ținând cont însă de prevederile art. 470 C .pr.civilă care arată că

cererea de apel cuprinde, printre altele, și motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, aplicarea amenzii devine posibilă și pentru ipoteza în care motivele de fapt și de drept cuprinse în cererea de apel sunt vădit netemeinice și nu doar calea de atac, ca instituție procedurală. Cu alte cuvinte, în opinia noastră, este perfect admisibilă cererea privind aplicarea unei amenzi, pentru fapta de a insera, în cuprinsul cererii de apel, unele motive de fapt și de drept, care sunt în mod vădit contrare adevărului și constatate cu autoritate de lucru judecat printr-o hotărâre judecătorească.

Astfel, printre altele, în mod repetat apelanta face trimitere în cuprinsul cererii sale de apel, la aspectul că reclamantul ar fi luat la cunoștință sub semnătură de normele de Securitate și sănătate în muncă prezentate de către comandantul de subunitate. (pg. 2, par. 5 din cerere). De asemenea, se mai arată că în data de 01.04.2014 comandantul de baterie ar fi executat instructajul periodic lunar al militarului privind normele de Securitate și sănătate în muncă specifice locului de muncă și activităților care s-au desfășurat în cursul lunii aprilie 2014, instructajul fiind consemnat în Fișa de instruire individuală a militarului, menționându-se inclusiv faptul că din cuprinsul fișei individuale de instructaj privind protecția muncii, s-ar fi constatat că reclamantul ar fi fost instruit periodic privind regulile de protecție a muncii. (pag. 2 par. 6 din cerere). Totodată se punctează că reclamantul ar fi participat la tragere după ce în prealabil ar fi fost instruit pentru această activitate la data de 01.04.2014 și ar fi semnat fișa de protecție a muncii, asumându-și în acest sens toate responsabilitățile care îi revin potrivit atribuțiilor sale de militar, (pg. 5, par. 2 din cerere). Aceleași mențiuni apar inserate și la pag. 7 par. 3 și 4 din cerere, unde se reiterează că reclamantul ar fi beneficiat de un instructaj privind protecția muncii.

Subliniază în primul rând faptul că atât Fișa individuală de instructaj privind protecția muncii cât și Registrul de muniție consumată și Registrul de calificative, au fost declarate ca fiind false, iar inculpații F_____ C_____ Vaier și Axenie Alberto Crinisor au încheiat în acest sens acorduri de recunoaștere a vinovăției.

Sub acest aspect a solicitat să se constate că în cadrul Dosarului penal nr. 177/P/2015, s-au încheiat mai multe acorduri de recunoaștere a vinovăției pentru săvârșirea infracțiunii de fals intelectuală, faptă prevăzută de art. 321 C . penal și fals material în înscrisuri oficiale,

Unul dintre aceste acorduri este cel din data de 20 decembrie 2018. prin care F_____ C_____ Vaier a recunoscut săvârșirea Infracțiunii de fals material în înscrisuri oficiale și a infracțiunii de fals intelectual, constând în aplicarea unor semnături false pe Fișele de instruire individuală privind securitatea și sănătatea în muncă în locul subsemnatului și a altor colegi din u_____ militară.

În egală măsură, fiind audiat anterior încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției, inculpatul F_____ C_____ V_____ a recunoscut săvârșirea faptei și a acceptat încadrarea juridică a acestora.

Apreciază ca dovedită, față de cele expuse, condiția a relei credințe a apelantei pentru a se putea dispune amendarea părții care formulează o cale de atac . În atare condiții, văzând și faptul că apelanta înțelege să invoce în proporție de cel puțin 30 % din cererea sa de apel - apărări legate de fișele de instruire individuală, solicită amendarea acesteia în conformitate cu dispozițiile art.

187 alin 1 pct. 1 lit. a NCPC pentru utilizarea cu rea credință a unor motive de apel ce sunt contrare adevărului și care încalcă autoritatea de lucru judecat a hotărârilor penale.

Pe fondul cererii, referitor la presupusa inexistență a faptei ilicite, se arată că prin cererea de apel se omit o _____ chestiuni puse în discuție în fața instanței de fond și care au dus la concluzia neechivocă că în cauză, este vorba despre un accident de muncă și că apelanta a eșuat lamentabil în executarea atribuțiilor sale legale legate de protecția salariați lor săi, de instruirea periodică a acestora, de cercetare a evenimentelor, de înregistrare a accidentului de muncă, de încălcare a dreptului la integritate fizică și morală, ș.a.m.d.

În primul rând a reiterat faptul că în opinia sa, nici măcar u _____ militară nu are puterea să ignore multiplele mijloace de probă administrate în cauză și care sunt menite să stabilească caracterul de accident de muncă al evenimentului din data de 02.04.2014. Fără a trece în revistă toate aceste dovezi, amintește doar că în cauză au fost administrate probe testimoniale, înscrisuri și expertiza medicală, de unde rezultă fără putință de tăgadă, că boala/surditatea a debutat brusc ca urmare a tragerilor din data de 02.04.2015.

Se fac trimiteri la declarația martorului P _____ S _____, audiat în fața primei instanțe, la actele medicale întocmite de Spitalul Clinic Județean Cluj N _____ și la raportul de expertiză medico-legal efectuat în cauză care, coroborate, conduc la concluzia că surditatea de care suferă reclamantul este consecința traumei sonore din data de 02.04.2014, în contextul unui accident de muncă.

În egală măsură, anterior evenimentului din data de 02.04.2014, la toate controalele medicale periodice a fost declarat apt, fiind pe deplin sănătos. În acest sens, la dosarul cauzei se află Adeverința medicală nr. 989 din data de 11.07.2013, prin care a fost declarat "clinic sănătos", Buletinul de analize medicale nr. xxxxx din data de 30.07.2013, de unde rezultă valori normale pentru sexul și grupa de vârstă corespunzătoare pacientului selectat, sau chiar Fișa de examinare medicală eliberată de U _____ militară în data de 30.07.2013, de unde rezultă că eram apt gr. 4. și sănătos clinic.

În aceste condiții, dacă se admite ipoteza că este vorba despre o boală profesională, trebuie observat debutul brusc al acesteia, cauzat de ședința de trageri din data de 02.04.2014. - când a avut loc un accident de muncă. Or, potrivit art.5 lit. g) din Legea 312/2006 accidentul de muncă este definit ca fiind vătămarea violentă a organismului, precum și intoxicația acută profesională, care au loc în timpul procesului de muncă sau în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu și care provoacă incapacitate temporară de muncă de cel puțin 3 zile calendaristice, invaliditate ori deces, iar la lit. h) se definește boala profesională ca fiind afecțiunea care se produce ca urmare a exercitării unei meserii sau profesii, cauzată de agenți nocivi fizici, chimici ori biologici caracteristici locului de muncă, precum și de suprasolicitarea diferitelor organe sau sisteme ale organismului, în procesul de muncă.

În al doilea rând, se arată că apelanta a încercat și în fața primei instanțe să se apere invocând faptul că există diferențe esențiale între un accident de muncă și o boală profesională, atât din perspectiva regimului juridic al acestora, cât și din prisma definiției și procedurilor legale ce trebuie urmate în aceste cazuri. Sub acest aspect, apelanta a insistat asupra faptului că o dată

stabilit caracterul profesional al bolii, reclamantului nu se mai poate prevala de existența unui accident de muncă.

Reiterează că, în mod contrar celor argumentate de către apelantă, în opinia sa este perfect posibil ca o persoană care suferă un accident de muncă să poată fi încadrat și în boală profesională.

În acest sens, a precizat că din punctul său de vedere incidentul din data de 02.04.2015, reprezintă fără urmă de îndoială, ab ini ti o un accident de muncă. De altfel din definiția redată de prevederile art. 5 lit. g din Legea 316/2006, care face trimitere la o vătămare violentă a organismului, suferită în timpul procesului de muncă sau în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu, se poate lesne trage concluzia că în cauză este vorba despre un accident de muncă.

De altfel, în mod legal și corect instanța de fond, constată că apelantul reclamant se afla în timpul îndeplinirii îndatoririlor de serviciu, fiind victima unui accident de muncă în înțelesul Legii nr. 319/2006, din moment ce a aflat în incapacitate de muncă pe o durată mai mare de 3 zile în urma incidentului vizând diminuarea auzului, survenit cu ocazia tragerii din 02.04.2014.

În al treilea rând, apelanta susține că instanța s-ar fi limitat la o singură probă, atunci când a stabilit faptul că accidentul de muncă poate fi deopotrivă și boală profesională.

Dimpotrivă, pentru a ajunge la această concluzie, instanța de fond a analizat în mod concret modul în care a debutat afecțiunea medicală și întregul șir de evenimente, pe baza tuturor probelor administrate în cauză, reținând pe bună dreptate că împrejurarea (că reclamantului i-a fost eliberată o fișa de declarare a cazului de boală profesională) nu exclude existența și constatarea unui accident de muncă, aspect menționat inclusiv în concluziile rap ortului de expertiză medico-leg ală din prezentul dosar. Probele cauzei, astfel cum au fost menționate, atestă faptul că reclamantul a suferit un accident de muncă, fiind lipsit de relevanță, din acest punct de vedere că reclamantul a desfășurat, începând cu luna decembrie 2011, o activitate de barman - osp ătar la un local din Cluj N_____ unde ar fi fost expus la zgomot, nef i ind stabilită o legătură de cauzalitate între afecțiunea reclamantului și activitatea respectivă.

În consecință, susținerile apelantei legate de faptul că simpla mențiune din cuprinsul Raportului de expertiză medico legală, conform căreia accidentul de muncă poate fi boală profesională, nu ar fi suficientă fund prea generală, ar trebui înlăturate, cu atât mai mult cu cât apelanta nu a înțeles să formuleze obiecțiuni la Raportul de expertiză medico legală în fața instanței, și nu poate omissio medio să schimbe concluziile acestui raport, direct în apel.

În fine, mai reține apelanta că "specialiștii în domeniu" au considerat pe baza tuturor înscrisurilor că acesta ar fi suferit de o îmbolnăvire profesională și nu un accident de muncă.

Din punctul său de vedere, în pofida interpretării pe care o realizează apelanta, "specialiștii în domeniu", adică medicii care au emis fișa de declarare a bolii profesionale, nu au exclus existența unui accident de muncă, și nu s-au pronunțat în niciun mod asupra acestei chestiuni i neavând în acest sens nici măcar atribuții legale).

În aceeași ordine de idei, mai reține apelanta că principala faptă ilicită constând în ignorarea obligației legale de încadrare a reclamantului în boală profesională, nu poate fi imputată unității militare, întrucât aceasta nu are această obligație. Or, această presupusă faptă ilicită nici măcar nu a făcut obiectul acțiunii introductive, de vreme ce subsemnatul nu am reproșat acesteia o atare faptă, ci fapte ilicite legate de necercetarea evenimentului constând în accident de muncă, omisiunea de a înregistra accidentul de muncă, ș.a.m.d.

În sfârșit, apelanta mai arată că Prin Ordonanța de clasare din data de 21.12.2018, în Dosarul nr. 177/P/2015 depusă la dosarul instanței de fond, procurorul militar ar fi constatat că nu au fost încălcate prevederile Legii 319/2006 pentru că ceea ce s-a întâmplat în poligon nu a fost un accident de muncă care să impună o cercetare a acestuia.

Apelanta omite cu bună știință să precizeze faptul că aceasta Ordonanță de clasare a fost desființată prin Hotărârea penală nr. 50/2019 din data de 17.04.2019, prin care s-a admis plângerea formulate de subsemnatul împotriva Ordonanței de clasare a cauzei emisă în data de 21 decembrie 2018 de procurorul militar din cadrul Parchetului militar de pe lângă Tribunalul M_____ Cluj, în dosarul nr. 177/P/2015 și menținută prin Ordonanța din data de 08 februarie 2019 emisă în dosarul nr. 1/II/2/2019 de către prim procurorul militar al Parchetului M_____ de pe lângă Tribunalului M_____ Cluj și prin care s-a dispus trimiterea cauzei la procurorul militar, pentru a completa urmărirea penală ori, după caz pentru a pune în mișcare acțiunea penală și a completa urmărirea penală.

În consecință, motivele de apel invocate sub acest aspect, și prin care se susține că considerentele reținute de către instanța de fond, la modul general, ar fi temeinic și justificat infirmate de Ordonanța de clasare din data de 21.12.2018, în mod evident nu au nici un suport factual sau legal, de vreme ce ordonanța de clasare despre care se face vorbire a fost desființată, deci nu mai produce nici un efect din punct de vedere legal.

În ceea ce privește petitul privind constatarea răspunderii patrimoniale a angajatorului, se arată că a apelanta omite că această chestiune a fost tranșată cu titlu definitiv prin Sentința civilă nr. 16/2016 pronunțată în Dosar nr. XXXXXXXXXXXX de către Curtea de Apel Cluj și prin care se stabilește competența de soluționare a cauzei în favoarea completelor specializate în conflicte de muncă și asigurări sociale, reținându-se că în lipsa unor norme speciale de natura celor cuprinse în corpul Legii 80/1995 privind Statutul cadrelor militare care îi califică pe aceștia drept funcționari publici cu statut special și cărora să li se aplice jurisdicția administrativă în litigiile decurgând din raportul de muncă sau conexe cu acesta, militarii sunt supuși în ceea ce privește pretențiile patrimoniale, jurisdicției instanțelor de drept comun în materia litigiilor de muncă. Această sentință este definitivă, iar fiind un regulator de competență se bucură de autoritate de lucru judecat în condițiile art. 430 C .pr.civilă, inclusiv în ceea ce privește normele de drept aplicabile litigiului cu privire la care se pronunță regulatorul. În consecință, este de părere că apărările invocate de către apelantă sub aspectul naturii acțiunii civile promovate de subsemnatul sau a normelor aplicabile nu mai pot fi puse în discuție în apel, întrucât ar încălca autoritatea de lucru judecat a Sentinței civile nr. 16/2016 pronunțată de Curtea de Apel Cluj.

De altfel, motivul pentru care apelanta insistă cu acest motiv de apel, este strâns legat de faptul că doar în cazul răspunderii contractuale, debitorul are o răspundere mai limitată în baza art.

1533 Cod Civil, încercând să atragă incidența acestor dispoziții tocmai cu scopul de a obține reducerea prejudiciului la care ar putea fi obligat. Chiar și așa, de vreme ce la acest moment procesual, nu se mai pot pune în discuție aceste chestiuni, rezultă că natura răspunderii unității militare este aceea de răspundere patrimonială în temeiul Codului muncii.

În ceea ce privește încălcarea Legii 319/2006, subliniază faptul că, dincolo de existența dosarului penal privind declararea ca false a fișelor de instructaj periodic, instructajul realizat la nivelul unității după cum spunea și anterior, nu conținea și reguli concrete pentru ședințele de trageri, această chestiune fiind dovedită prin prisma probelor administrate în fața primei instanțe și în special, a probei testimoniale.

Arată doar că nu există un instructaj de securitate și sănătate în muncă specific activităților de tragere, iar singurele reguli privind tragerile sunt cele cuprinse în regulamentul de tragere pe ședințe aprobate de comandament, și cele înscrise în FT. 11 și care din nou, nu fac referire la norme de securitate în muncă, astfel cum încearcă să inducă în eroare apelanta.

Acest fapt se confirmă inclusiv de către martorii audiați în prezenta cauză, respectiv L _____ E _____, care arată că „normele de securitate și sănătate se referă la toate tipurile de activități din poligon și cuprind riscurile asociate acestora, dar nu e specificat în mod expres posibilitatea afectării auzului” și martorul Zurga I _____ care arată că „instructajul de sănătate și securitate în muncă avea loc lunar dar nu privea riscurile asociate activităților prestate în concret, nici alte instructaje nu se refereau la aceste riscuri”.

Apelantul reclamant a solicitat să se constate că instructajul SSM periodic este un instructaj general și nu se referă la tragerile din poligon ci la manipularea tehnicii, pericol de electrocutare, etc.

În egală măsură faptul că în fișa postului sunt specificate ca riscuri implicate cele determinate de lucru cu tehnica specifică, armament, muniții aferente, expunerea la radiații, nu înseamnă că apelantul și-a dat consimțământul la lezarea fizicului o dată cu acceptarea postului. Chiar dacă apelantul reclamant și-ar fi asumat anumite riscuri prin natura meseriei, nu și-a dat niciodată consimțământul la ignorarea prevederilor legale în situația unui accident de muncă, și neconstatarea evenimentelor, faptă ilicită care o impută părâtei. Aceasta cu atât mai mult cu cât, din instructaj nu rezulta riscul afectării auzului în cazul depășirii numărului de lovituri.

Ținând cont de faptul că la nivelul unității militare nu se realizează un instructaj privind norme de securitate și sănătate în muncă specific ședințelor de tragere apelantul sau ceilalți colegi, nu au cunoscut consecințele asupra sănătății corpului pe care le-ar fi putut avea executarea ordinului în forma în care acesta l-a fost dat la momentul executării loviturilor, ci, pe bună dreptate, a apreciat la acel moment că responsabilul cu tragerea este singurul care cunoaște sau cel puțin ar fi trebuit să cunoască îndeaproape limita de zgomot și de trageri pe care o suportă urechea umană. Precizează în acest sens că potrivit art. 62 alin 2 din FT. 11, comandații de unități și subunități au obligația să asigure condițiile de securitate necesare exercitării activităților de către militari.

Mai mult decât atât, apelanta omite faptul că printre normele care trebuiau adoptate la nivelul unității militare în vederea asigurării securității și protecției muncii, trebuiau să se afle și implementarea unor mijloace de protecție specifice antrenamentelor de trageri.

Or din probele administrate rezultă fără putință de tăgadă, faptul că nici reclamantul și nici ceilalți colegi desemnați să execute tragerile, nu au avut antifoane la momentul accidentului de muncă. În acest sens, relevantă este declarația martorului L____ E____ care arată că „la data tragerii nu folosea nimeni astfel de dispozitive” și că „acestea au fost introduse ulterior în temeiul unei decizii interne a unității militare”. De asemenea, faptul că nu existau mijloace specifice de protecție auditivă rezultă din declarația martorului P____, care arată că la momentul tragerilor nu existau în dotare și nici nu se specifică în vreo reglementare că ar trebui să purtăm mijloace de protecție constând în căști pentru urechi. Abia după incident au fost distribuite aceste mijloace de protecție.

În al doilea rând, se mai susține de către apelantă că apelantul reclamant nu ar fi făcut dovada aducerii acestui eveniment la cunoștința conducerii unității spre a fi efectuată cercetarea cauzelor care ar fi putut conduce la producerea acestuia, ci numai un raport personal ce a declanșat procedura declarării bolii profesionale. Dincolo de faptul că din declarațiile martorilor audiați în fața primei instanțe, rezultă că în momentul executării tragerilor a învederat șefului de trageri faptul că i-a fost afectat auzul, și de faptul că ulterior incidentului, a beneficiat de un concediu medical de 26 zile, tocmai raportat la consecințele suferite ca urmare a ședinței de trageri din data de 02.04.2014, mai arată faptul că nu cade în sarcina sa ca angajat al unității să facă dovada accidentului de muncă, ci obligația de cercetare a evenimentului și de informare a organelor precum ITM, cade în sarcina unității în temeiul art. 27 din Legea 319/2006. Mult, potrivit art. 26 din aceeași lege, evenimentele trebuie comunicate de către conducătorul unității și nu de către salariați.

Pe de altă parte, ceea ce privește faptul că ar fi fost instruit pentru executarea celor două ședințe de tragere cu A.G. 7 în cadrul cărora numărul maxim de lovituri pentru fiecare ședință era de 4 lovituri, adică în total 8 lovituri, se precizează faptul că, în mod regulamentar, numărul acestor trageri era situat între 2-4/antrenament pentru fiecare trăgător. La ordinul responsabilului cu tragerea din acea dată, atât subsemnatul cât și alte cadre militare, am efectuat între 8-12 trageri cu pușca mitralieră AG7. Cele 44 de lovituri cu grenadele antitanc cumulative PG 7VM consumate în 2.04.2019, așa cum rezultă din "Registrul cu evidența muniției consumate la tragerile cu armamentul infanterie", au fost de fapt executate de 4 persoane(trăgători) și nu de 10 persoane, cum ar fi trebuit conform planificării.

În ceea ce privește susținerea că ordinul ar fi fost nelegal sens în care ar fi trebuit să refuz executarea acestuia, este de părere că în mod corect instanța de fond a reținut că întrucât reclamantul s-a conformat cerințelor conducătorului de trageri, iar comandantului de companie/similare, care, de regulă, este și conducătorul tragerii, îi revine, astfel cum s-a evidențiat anterior, răspunderea pentru buna organizare, conducere și desfășurare a fiecărei ședințe individuale de tragere, precum și a tragerilor de luptă, fiind rezonabil a se presupune în aceste condiții că solicitarea adresată reclamantului în timpul tragerii de către superiorul acestuia respectă condiția legalității

Cu privire la soluția pronunțată asupra daunelor materiale, subliniază că din perspectiva sa prețul achiziției din Marea Britanie reprezintă un preț de piață care nu poate fi negat sau înlăturat pentru simplul motiv că nu este un preț din România. Apoi, aparatul auditiv achiziționat în Marea Britanie diferă ca model și producător față de ofertele transmise la dosarul cauzei de cele 2 clinici, Romsound și Audionova. Nu în ultimul rând, prețul acestor aparate achiziționate în Marea Britanie nu diferă esențial față de prețul unui aparat cu același funcții și caracteristici în România, unde cel mai ridicat preț indicat a fost de 9800 lei, iar instanța de fond a făcut o medie aritmetică a prețurilor de piață din ofertele de la dosar și a constatat că prețul mediu per aparat auditiv este de 8000 lei, ceea ce înseamnă că nu s-a luat în calcul cel mai ridicat preț.

În sfârșit, este de părere că susținerile apelantei legate de faptul că achiziția putea fi realizată doar în țară, dincolo de faptul că depășesc domeniul absurdului, nu pot fi reținute, întrucât în mod evident, reclamantul are dreptul și libertatea de a alege ce produs să achiziționeze, nefiind limitat la un anumit aparat, dreptul la sănătate și la tratament medical corespunzător fiind recunoscut inclusiv prin prisma art. 3 și 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În fine, raportat la critica legată de faptul că instanța de fond reține că potrivit art. 111 din Instrucțiuni, subsemnatul nu puteam să beneficiaz de proteză auditivă întrucât nu eram încadrat în grad de invaliditate, această apreciere a instanței este perfect legală și se impune a fi menținută. În ceea ce privește susținerea apelantei legate de faptul că apelantul reclamant ar fi solicitat sume de bani pentru protezare pentru tot restul vieții, adică viitoare și eventuale ce nu sunt certe deoarece avansarea lor nu este sigură, nu poate fi de acord cu această afirmație pe de o parte, pentru că boala este una ireversibilă cu șanse de agravare în timp, ceea ce determină concluzia caracterului cert al prejudiciului, viitor și sigur, iar pe de altă parte, prejudiciile sunt deja produse, iar atenuarea bolii nu este posibilă. De fapt nici nu este necesară o eventuală agravare a bolii pentru a schimba aparatele auditive, astfel cum lasă apelanta să se creadă, de vreme ce este clar încă din prezent că aparatele de acest tip vor fi folosite toată viața sa.

În sfârșit, raportat la argumentul că apelanta nu ar fi trebuit să fie obligată la plata contravalorii a două aparate auditive, deoarece era suficientă achiziționarea unei singure proteze auditive, pentru a compensa deficiența auditivă, suntem de părere că o atare concluzie nu face decât să certifice reaua credință a apelantei, care are impresia că o stare de infirmitate permanentă poate fi compensată după bunul plac al acesteia, stabilind în mod unilateral că o singură proteză ar fi suficientă.

Nici deficiența auditivă nu este de 20 % cum lasă apelanta să se creadă, ci așa cum a mai arătat și în fața instanței în mai multe rânduri, deficiența funcțională reprezintă "deficiența auditivă globală (DAG)", și care este reprezentată în decibeli și nu în procente (în cazul subsemnatului este de 48,59 dB), în timp ce incapacitatea adaptativă este un calcul care implică mai mulți factori și nu doar pierderea auditivă și care este reprezentată în procente.

Deficiența funcțională se referă așadar la pierderea auzului și care este aproape la jumătate după incidentul din data de 02.04.2014, pe când procentul de *20% la care se face referire în Raportul de expertiză medico-legală reprezintă "incapacitatea adaptivă", noțiune care se folosește strict la încadrarea în muncă și încadrarea în grad de handicap. Cu alte cuvinte, deficiența auditivă ușoară cu o incapacitate adaptativă de 20% se referă la gradul de afectare al capacității de muncă,

neputând fi încadrat în grad de invaliditate, în timp ce deficiența adaptativă - DAG, conform rezultatelor la controlul medical periodic din data de 26.05.xxxxxxxxxxxxxx15, în urma căruia mi s-a eliberat scrisoarea medicală FO nr. 2324/3 de Secția ORL din cadrul Spitalului Miliari - concluzionează în sensul că este afectat auzul cu de 48,59dB. În acest context, reiterează prevederile HG 56/2012 pentru aprobarea criteriilor și normelor de diagnostic clinic, diagnostic funcțional și de evaluare a capacității de muncă pe baza căror se stabilește aptitudinea și încadrarea în grade de invaliditate pentru cadrele militare, soldații și gradații voluntari, poliștii și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare.

Cu privire la soluția pronunțată asupra daunelor morale, se arată că apelanta face o confuzie gravă între prejudiciul moral și cel material, încercând evitarea plății unor despăgubiri care derivă din încălcarea unor drepturi nepatrimoniale. Din păcate, apelanta ignoră și astăzi efectele devastatoare și ireversibile pe care accidentul de muncă le-a produs asupra subsemnatului. Or, este evident că în cazul unei infirmități permanente cum este surditatea de care suferă, nu produce prejudicii doar în plan fizic, ci mai ales în plan moral, persoana fiind pusă în situația în care are nevoie de eforturi suplimentare pentru a putea trece peste traumele psihice cauzate de o astfel de stare și să trăiască un trai decent, cât mai aproape de normalitate.

În consecință, dreptul la acordarea de daune morale nu poate fi înlăturat sau minimalizat, atâta timp cât în cauză au fost administrate suficiente probe de unde rezultă vătămarea corporală permanentă și dobândirea hipoacuziei bilaterale permanente, plus acufene.

În drept, a invocat art. 470 NCPC, art. 3 și 8 Din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 430 NCPC.

Analizând actele și lucrările dosarului, în temeiul art. 479 alin.1 NCPC, reține următoarele:

Asupra apelului declarat de apelanta-pârâtă UM xxxxx Forștii împotriva Sentinței civile nr. 469/28.02.2019:

Un prim aspect criticat de către apelantă este însăși calificarea de către instanța de fond ca accident de muncă a evenimentului din 2.04.2014 care a cauzat reclamantului R. M. D. "pierderea idiopatică subită a auzului", "surditate neurosenzorială bilaterală", "acufene" și "alte vertijuri periferice". În aprecierea apelantei-pârâte, starea de sănătate alterată a reclamantului se circumscrie sferei bolii profesionale, sens în care este invocată Fișa de declarare a cazului de boală profesională BP2 nr. 02(22)/septembrie 2015.

În aprecierea Curții, o analiză comparativă a definițiilor legale ale noțiunilor de "accident de muncă" (art. 5, lit. g din Legea nr. 316/2006) și "boală profesională" (art. 5, lit. h din Legea nr. 316/2006) permite decelarea elementului diferențial dintre cele două: în timp ce accidentul de muncă presupune prin ipoteză "vătămarea violentă a organismului, precum și intoxicatia acută profesională...", boala profesională apare "ca urmare a exercitării unei meserii sau profesii... în procesul de muncă"; altfel spus, în timp ce accidentul de muncă implică un debut brusc, violent, boala profesională implică un parcurs evolutiv mai îndelungat în care organismul este sistematic expus unor factori nocivi de natură a-l afecta negativ.

Or, prin raportare la actele medicale depuse în proba auzului, Curtea nu poate decât să remarce că anterior evenimentului din 2.04.2014, nu exista nici un indiciu de ordin medical al afectării auzului reclamantului: în data de 11.07.2013 este eliberată reclamantului de către Însușirea Sanitară din cadrul M. (UM02565) o adeverință medicală care atestă că ”nu este în evidență cu afecțiuni cronice”, fiind ”clinic sănătos” (f. 41 dos. fond), iar în data de 30.07.2013 este completată în privința reclamantului ”o fișă de examinare medicală-tip M. Apărării Naționale” care atestă ”antecedente personale patologice nesemnificative”, cu mențiunea explicită ”apt” la specialitatea ORL (f. 44 dos. fond). Prin urmare, anterior evenimentului din 2.04.2014 nu este atestat medical în privința reclamantului niciun proces degenerativ auditiv, fie el și în fază incipientă. Evenimentul din 2.04.2014, așa cum atestă biletul de ieșire din Spitalul Clinic Județean de Urgență Cluj-N. (vol. I, f.13 dos. fond), a avut ca rezultat asupra reclamantului ”pierderea subită a auzului bilateral, acufene bilaterale, amețea și vertij cu debut brusc după expunere la zgomote intense (tragere cu pușca în poligon)”.

Așadar, concluzia care se impune este aceea că afectarea auzului reclamantului este consecința a unui eveniment singular derulat în data de 2.04.2014, nicidecum parte integrantă dintr-un proces involutiv cauzat de expuneri repetate în timp la zgomote peste o anumită intensitate. Or, o astfel de stare de fapt se pliază întru totul pe definiția legală a accidentului de muncă cuprinsă în art. 5, lit. g din Legea nr. 316/2006.

Fișa de declarare a cazului de boală profesională BP2 nr. 02(22)/septembrie 2015 (f. 179 dos. fond), de care se prevalează apelanta-pârâtă, nu este de natură să conducă la o altă concluzie deoarece, pe de o parte, ”data semnării” este indicată a fi 7.07.2015, la mai bine de un an de la evenimentul din 2.04.2014, iar pe de altă parte se arată că ”debutul afecțiunii s-a produs în urma efectuării unui exercițiu de tragere cu arma desfășurat în data de 2.04.2014...”. Însă ceea ce interesează în calificarea evenimentului în discuție ca accident de muncă, este ceea ce a premers lui ca stare de sănătate, în concret lipsa antecedentelor corelată cu un debut brusc, violent, nicidecum ceea ce a urmat lui la mai bine de un an. O concluzie contrară ar implica a fortiori următorul raționament: orice evoluție staționară sau orice involuție a stării de sănătate ulterioară unui accident de muncă răpește evenimentului în discuție caracterul de accident de muncă și îi conferă automat caracterul de boală profesională – este, credem, un raționament incompatibil cu logica juridică, pentru că ar goli nepermis sfera noțiunii de accident de muncă.

Observațiile de mai sus sunt aplicabile, mutatis mutandis, și în privința Procesului verbal de cercetare a cazului de boală profesională nr. A-5067/28.08.2015 (vol I, f. 133-134 dos. fond) la care de asemenea face trimitere apelanta-pârâtă.

Mai observă Curtea că ceea ce este comun atât Fișei de declarare a cazului de boală profesională BP2 nr. 02(22)/septembrie 2015 (f. 179 dos. fond), cât și Procesului verbal de cercetare a cazului de boală profesională nr. A-5067/28.08.2015 (f. 133-134 dos. fond) este faptul că se raportează la un zgomot peste 87 db implicat prin natura ocupației ei, dar referirea se face doar la pragul inferior de sunet (87 db), nicidecum și la pragul maxim, cu atât mai puțin în la intensitatea concretă estimativă măcar a sunetului pe care l-a suportat reclamantul efectiv în data de 2.04.2014. Mai mult, chiar dacă ar fi fost avut în vedere un prag maxim, acesta ar fi fost cel aferent unui număr regulamentar de cel mult 4 trageri, în contextul în care se nega illo tempore

de către conducerea unității că reclamantul ar fi efectuat un număr de trageri mai mult decât dublul maximului regulamentar admis tocmai din rațiuni de sănătate și securitate în muncă.

Totodată, față de declarația martorului P_____ S_____ C_____ (f. 176 dos.), Curtea mai reține că, urmarea tragerii în 2.04.2019 a unui număr neregulamentar de focuri (9 în loc de 4 maxim admise), martorul însuși a fost internat de urgență în spital, întocmai ca reclamantul, iar ”medicul profesor ne-a spus ambilor că auzul nostru nu va mai reveni și că vom avea o deficiență de auz permanentă”. Dacă am îmbrățișa a teoria bolii profesionale prezentată de apelanta-pârâtă, am ajunge la concluzia că boala profesională a ambilor militari în discuție (R_____ M_____ D_____ și P_____ S_____ C_____) s-a declanșat brusc, în acel ași moment și în acel ași context, deși participaseră la multe alte trageri în prealabil și nu avuseseră nici un simptom îngrijorător prealabil care să anunțe ”boala profesională”. Cum o astfel de coincidență ar fi cel puțin improbabilă, dacă nu chiar imposibilă, Curtea apreciază că declarația martorului P_____ conduce, alături de actele medicale depuse în probațiune, la concluzia că evenimentul din 2.04.2014 este un accident de muncă.

În altă ordine de idei, apelanta-pârâtă critică modul în care s-a determinat de către prima instanță antrenarea răspunderii patrimoniale a angajatorului, fiind vizate în concret norma de drept substanțială careia i s-a dat eficiență, precum și analiza condițiilor legale ale răspunderii patrimoniale a angajatorului.

În ceea ce privește normele de drept substanțial aplicabile, apelanta-pârâtă apreciază incidente dispozițiile legii speciale – Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, care se complinesc cu dispozițiile Codului civil, nicidecum cu cele ale Codului muncii. Curtea apreciază că apelanta-pârâtă face o aplicare eronată a principiului specialia generalibus derogant, omițând să observe următoarele : Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare este, fără îndoială, legea specială în materie, ea primind aplicare prioritară ori de câte ori cuprinde prevederi exprese; acolo unde Legea nr. 80/1995 nu prevede – cum este cazul de față – ea se complinesc în materia raporturilor de muncă cu Codul muncii, deoarece acesta din urmă este norma generală în materia raporturilor de muncă; Codul muncii are prioritate față de Codul civil deoarece, juxtaponând cele două coduri în materia raporturilor de muncă, Codul muncii este norma specială, în timp ce Codul civil este norma generală.

Așadar, concluzia care se impune este că în mod judicios a dat eficiență prima instanță dispozițiilor art. 253 Codul muncii, critica apelantei-pârâte fiind nefondată.

În ceea ce privește analiza condițiilor de antrenare a răspunderii patrimoniale a angajatorului, cu referire la fapta ilicită a angajatorului, Curtea reține că, regulamentar, puteau și trebuiau executate un număr de maxim 4 lovituri cu AG7, acest număr maxim fiind stabilit tocmai din rațiuni de protejare a sănătății trăgătorilor. Că este așa rezultă cu claritate din Încheierea nr. 50/17.04.2019 a Tribunalului M_____ Cluj în Dos.nr. XXXXXXXXXXXX prin care a fost desființată Ordonanța de clasare a cauzei emisă în 21.12.2018 în Dos.nr. 177/P/2015, de care apelanta-pârâtă se prevalează prin urmarea nejustificată. Se reține în respectiva încheiere astfel: ”comandantul Batalionului 2 rachete Antiaeriene, ... martora T_____ Lumină a precizat că la ședința cu AG7 se alocă un număr de maxim 4 lovituri/militar și acest număr nu poate fi depășitÎn acel ași sens, șeful de stat major al unității, S_____ V_____ I_____, a declarat ... că

această armă cauzează o sensibilitate a ur echii ce se manifestă printr-un țuit de câteva zile și provoacă disconfort, apreciind că atâta timp cât nu se abuzează la tragere și se limitează și edi nță la 4 lovituri nu e posibil să se instaleze leziuni cu caracter permanent ...”.

Or, în fapt, reclamantul a efectuat un număr de lovituri mai mult decât dublu față de maximul legal admis, la solicitarea maiorului F _____: martorul P _____ S _____ C _____ indică un număr de cel puțin în 9 focuri (vol II, f. 176 dos. fond), iar martorul Zurga I _____ D _____ (vol . III, f. 14 dos. fond) indică un număr de aproximativ 10 lovituri.

Raportat la cele reținute prin Încheierea nr. 50/17.04.2019 a Tribunalului M _____ Cluj în Dos.nr. XXXXXXXXXXXX, precum și raportat la dispozițiile art. 62-63 din Ordinul Ministrului Apărării nr. M 81/5.05.2007, la nivelul angajatorului exista în mod cert reprezentarea pericolului pentru sănătatea trăgătorului în cazul depășirii numărului regulamentar maxim de 4 trageri cu AG 7.

Astfel fiind, existența faptelor ilicite a angajatorului este de necontestat.

În privința vinovăției angajatorului, față de probele menționate și analizate la alineatele precedente, ea este prezentă cel puțin în forma culpei cu prevedere.

Raportul de cauzalitate între fapta ilicită, săvârșită cu vinovăție, și prejudiciul produs reclamantului este incontestabil și rezultă ex re.

În ceea ce privește întinderea prejudiciului și modul în care a fost cuantificat acesta de către prima instanță, apelanta-pârâtă critică obligarea angajatorului la plata contravalorii a două proteze auditive, apreciind că una singură ar fi suficientă pentru a compensa deficiența auditivă a reclamantului. Curtea nu poate decât să observe că deficiența auditivă a reclamantului este bilaterală, aspect stabilit pe baza actelor medicale și necontestat în cauză, prin urmare, este greu de înțeles cum repararea integrală a prejudiciului cauzat reclamantului care are nevoie de protezare bilaterală s-ar putea realiza printr-o singură proteză, destinată unei singure urechi.

În ceea ce privește invocarea neurmării de către reclamant a procedurii prevăzute de Ordinul nr. M 110/2009 privind acordarea protezelor auditive, Curtea, în asentiment cu prima instanță, reține că reclamantul nu este încadrat în grad de invaliditate, astfel încât nu ar fi putut beneficia de decontări în temeiul amintitului ordin. Întrucât s-a mai arătat de către apelanta-pârâtă că reclamantul nu ar fi trebuit să aibă în vedere încetarea contractului său de muncă din cadrul armatei tocmai pentru a beneficia de aceste decontări, Curtea reamintește că art. 41, alin.1 din Constituția României consacră un drept și o libertate fundamentale: ”dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupăției, precum și a locului de muncă este liberă”. Așadar, nu este căderea angajatorului a impune angajatului său o ocupăție și un loc de muncă doar pentru a-și ușura răspunderea patrimonială. Este în schimb căderea și chiar obligăția angajatorului de a nu crea situații care să ducă la antrenarea răspunderii sale patrimoniale față de propriii săi angajați și/fișoștii angajați.

Tot cu referire la daunele materiale acordate de prima instanță, apelanta-pârâtă arată în esență că prima instanță repară prejudiciul viitoare și eventuale, incerte, în momentul în care are în

vedere că protezarea este necesară pentru tot restul vi ei reclamantului. Din perspectiva acestei critici, Curtea subliniază că prin raportul de expertiză medico-legală efectuat în cauză (vol. III, f. 15-20 dos. fond) se arată în mod neechivoc că afe cțiunea reclamantului e ireversibilă și i că din punct de vedere terapeutic impune protezare auditivă (vol. III, f. 19 ADD5 și f. 20 ADD8, dos. fond). Prin urmare, în mod judicios prima instanță a reparat un prejudiciu material viitor și i cert, nicidecum eventual.

În privința daunelor materiale, mai arată apelanta , de data aceasta prin întâmpinarea formulată în apel, că prima instanță a acordat un quantum excesiv al protezelor, acest e a putând fi achiziționate din România la un preț mai redus. Sub acest aspect, Curtea remarcă faptul că, în mod judicios, prima instanță nu s-a raportat la prețul unui anumit producător român sau străin, ci a făcut o medie a prețurilor pentru același tip de proteză necesar reclamantului. Prin urmare, neexistând nici o obligație a celui vătămat de a opta pentru cel mai ieftin produs pentru a reduce limitele răspunderii angajatorului, dar nefiind îngăduit cel ui vătămat nici să exercite abuziv dreptul său de a fi despăgubit , soluția primei instanțe este deopotrivă legală și temeinică.

Cât priv eș te criticile referitoare la quantumul daunelor morale, Curtea le apreciază neîntemeiate. Apelanta-pârâtă apreciază în ese nță că ”obligarea la plata protezelor auditive lasă fără obiect cererea de acordare a despăgubirilor morale, ... prin purtarea acestora... nemaexistând nici un prejudiciu moral, acesta fiind compensat la rândul său”. Este evident că apelanta-pârâtă face o nepermisă confuzie între natura celor două ă categorii de daune (materiale și morale) și i nu distinge între scopurile fundamentale diferite cărora le sunt afectate cele două categorii de daune: daunele materiale sunt destinate a compensa cheltuielile efective, materiale făcute pentru compensarea prejudiciului suferit, în timp ce daunele morale sunt destinate a compensa suferi nța, disconfortul prin identificarea echivalentă a unui echivalent bănesc. Or, în aceste condiții, este evident că nu poate fi primită su știnerea apelantei-pârâte că acordarea daunelor materiale lasă fără obiect petiția de daune morale; dacă ar fi acceptată o atare idee, cele două categorii de daune nici nu ar putea vreodată să coexiste, ceea ce evident nu a fost intenția legiuitorului când a edictat art. 253, alin.1 C.muncii.

În continuare, pentru a răspunde punctual tuturor argumentelor principale dezvoltate în cererea de apel, mai arată Curtea că efectuirea instructajului (periodic și anterior tragerii) și i cunoașterea riscurilor implicate de astfel de trageri nu exonerează angajatorul de răspunderea patrimonială în cazul de față, deoarece și instructajele, și i cunoașterea generală a riscurilor au ca premisă numărul regulamentar de 4 lovituri maxim cu AG 7. Prin urmare, ele î și pierd orice relevanță în condițiile încălcării deliberate a regulamentului și i a efectuării unui număr mai mult decât dublu de lovituri.

A mai arătat în mod repetat apelanta-pârâtă că ceea ce s-a întâmplat în 2.04.2014 ca număr de lovituri executate s-ar fi întâmplat și i în timp de război. O astfel de su știnere nu poate fi primită deoarece războiul este, în sine, o situație excepțională ce implică măsuri excepționale și i riscuri excepționale. Certamente războiul este o situație ce nu poate fi comparată, într-o ordine logică, cu un exercițiu de tragere în timp de pace care este o activitate reglementată și i normată tocmai pentru a nu fi lezată sănătatea trăgătorilor.

Față de toate cele mai sus expuse, în temeiul art. 480, alin.1 NCPC, urmează a fi respins ca nefondat apelul declarat de apelanta-pârâtă UM xxxxx For eș ti împotriva Senti nș ei civile nr. 469/28.02.2019 a tribunalului Cluj.

Mai amintește Curtea că , legat de cererea de apel anterior analizată, s-a formulat de către apelantul-reclamant R__ M_____ D_____ o cerere de amendare a apelantei p entru formularea cererii cu rea- credință. Curtea apreciază însă că cer e r e a în sine nu este formulată cu rea-credință, iar faptul că anumite argumente expuse în cadrul ei sunt contrazise de probe admin i s trate în cauză nu conduce necesarmente la concluzia relei-credințe a apelantei, ci este mai degrabă expresia unei viziuni proprii asupra unor mijloace de probă și asupra unor soluții pronunțate în alte dosare care au tangență cu prezenta cauză. Prin urmare, față de dispozițiile art. 187 NCPC, Curtea nu apreciază că se impune amendarea apelantei.

Asupra apelului declarat de apelant ul - reclamant R__ M_____ D_____ împotriva Încheierii de ș edi nș ă din 5.12.2018 și i a Senti nș ei civile nr. 469/28.02.2019:

În privi nș a Încheierii de ș edi nș ă din 5.12.2018, Curtea apreciază criticile apelantului-reclamant pe deplin întemeiate, prima insta nș ă om iș ând să observe difere nș a ese nș ială de regim procesual între o cerere ad iș ională modificatoare (art. 204, alin.1 NCPC) și i o cerere ad iș ională precizatoare (art. 204, alin.2 NCPC).

În ceea ce priv eș te cererea formulată de reclamant și i intitulată ”precizare” (vol. III, f. 116 dos. fond.), Curtea constată că aceasta nu face decât să majoreze quantumul daunelor morale, de la xxxxx Euro (cât s-a solicitat in iș ial) la xxxxxx Euro, fiind întemeiată în drept pe disp. art.204, alin. 2, pct. 2 NCPC. A ș adar, prin denumirea purtată , prin temeiul de drept indicat și i prin îns uș i co nș inutul său, cererea în disc uș ie se încadrează întocmai în ipoteza măririi quantumului obiectului cererii, nefiind operată nici o altă modificare decât cea strict aritmetică.

Cât timp nu a fost schimbată natura daunelor solicitate (e.g. din daune morale în da une materiale sau invers), respectiv cât timp atât fundamentul factual, cât și cel de drept al noii cereri sunt acele ași ca și ale cererii in iș iale, nu se poate r eș ine decât că cererea depusă de reclamant la termenul de judecată din 5.12.2018 are natura juridică a unei cereri ad iș ionale modificatoare. Prin urmare, o astfel de cerere poate fi formulată și i după primul termen la care reclamantul este legal citat de vreme ce art. 204, alin.1 NCPC nu instituie un termen-limită.

Astfel fiind, în temeiul art. 480, alin.2 NCPC, Curtea va admite apelul declarat de apelantul-reclamant R__ M_____ a D_____ împotriva Încheierii de ș edi nș ă din 5.12.2018 pe care o va schimba în sensul că va recalifica cererea reclamantului din 5.12.2018 ca cerere precizatoare, va respinge exce pș ia tardivită și i precizării de a cș iune și i va lua act de faptul că insta nș a a fost investită raportat la suma de xxxxxx Euro, echivalent în lei la data pl ăș ii, cu titlu de daune morale.

În privi nș a Senti nș ei civile nr. 469/28.02.2019 , Curtea apreciază criticile apelantului-reclamant ca neîntemeiate, pentru considerentele ce vor fi expuse în continuare.

Referitor la daunele morale acordate de prima instanță în cuantum de xxxxxx lei, Curtea, prea mici în aprecierea reclamantului, Curtea arată că sumele acordate cu acest titlu nu trebuie să conducă la o îmbogățire fără justă cauză a celor îndreptățiți și la astfel de daune, în condițiile în care compensarea suferenței ei sufletești este oricum improbabilă să se realizeze integral prin mijloace materiale. Fără îndoială însă că o modalitate de compensare a traumei psihice, cu implicații pe plan fizic și social, trebuie găsită și această compensare nu poate fi, din motive obiective, decât de ordin material.

În privința criteriilor de determinare a întinderii prejudiciului moral și a cuantumului daunelor morale, acestea nu sunt prevăzute legal, rămânând la latitudinea instanței să identifice modalitatea adecvată de alinare a suferențelor psihice cauzate de afectarea auzului, cu respectarea principiului echității și cu asigurarea unui caracter rezonabil al daunelor morale acordate.

În concret, Curtea reține că este dincolo de orice îndoială că reclamantul a suferit și continuă să sufere de pe urma afectării auzului, perturbarea funcțională a unuia dintre simțurile fundamentale ale omului având impact clipă de clipă în orice relaționare a individului cu lumea exterioară. Cu toate acestea, trebuie păstrată o proporție în acordarea daunelor morale, reținându-se că, obiectiv, suferința și disconfortul reclamantului nu pot fi încadrate înspre vârful piramidei suferențelor imaginabile pentru un om.

Pe cale de consecință, Curtea apreciază că prima instanță a realizat o judicioasă individualizare a cuantumului daunelor morale.

Referitor la soluția primei instanțe de respingere a petitului de obligare a părții la plata unei rente viagere de 2000 lei, Curtea o apreciază ca fiind deopotrivă legală și temeinică.

Aspecte precum caracterul ireversibil al afecțiunii reclamantului și imposibilitatea reclamantului de a mai presta activitatea pe care o desfășura înainte de accidentul de muncă, invocate prin cererea de apel, sunt relevante în cuantificarea daunelor la care reclamantul este îndreptățit, dar nu din perspectiva strictei aplicări a art. 1387 NCCiv.

Faptul că "este de notorietate că un militar poate ocupa diverse funcții precum și grade sau graduri pe parcursul carierei sale" nu este per se suficient din perspectiva art. 1387 NCCiv atâta timp cât nu s-a dovedit că reclamantul era, la momentul producerii accidentului de muncă, măcar pe punctul de a obține cu certitudine o funcție/o gradură care să îi aducă un beneficiu salarial/de natură salarială suplimentar de care, ca urmare a accidentului și a afectării capacității de muncă, este în prezent lipsit. Validitatea acestui raționament se verifică prin prisma disp. art. 1388, alin.2 NCCiv. care stipulează "...dacă cel păgubit face dovada posibilității obținerii unui venit din muncă mai mare în baza unui contract încheiat în ultimul an, iar acesta nu a fost pus în executare, se va ține seama în stabilirea despăgubirii de aceste venituri" – se dă astfel eficiență juridică unei șanse reale fie născute efectiv, fie iminente ca naștere, dar nicidecum pur teoretice.

În continuare, văzând raportul de expertiză medico-legală efectuat în cauză (vol III, f. 15-20 dos. fond), mai arată Curtea că din punct de vedere funcțional reclamantul nu se încadrează în grad

de invaliditate. Astfel, el poate presta în continuare muncă, cu normă întreagă, capacitatea sa de muncă putând fi suficientă pentru o diversitate de activități. Că nu este așa, că reclamantul ar fi dorit și i putut efectiv să presteze o anumită activitate superior remunerată față de cea anterioară datei de 2.04.2014, iar singurul impediment ar fi fost afectarea auzului, era în sarcina reclamantului să probeze, însă nu a făcut-o în concret.

Or, art. 1387 NCCiv. coroborat cu art. 1388, alin.1 NCCiv. presupune o evaluare comparativă, quasi-matematică, a câștigurilor lato sensu pe care reclamantul le putea realiza înainte de accident și cele pe care le poate realiza după accident, prin prisma pierderii sau reducerii capacității de muncă. Sarcina probei unei astfel de diferențe incumbă reclamantului, iar acesta nu a precizat și i dovedit care este actualul său venit realizat din muncă pentru a-l putea compara cu veniturile realizate din muncă anterior accidentului suferit în 2.04.2014.

Față de toate cele de mai sus, în temeiul art. 480, alin.1 NCPC, Curtea va respinge ca nefondat apelul declarat de apelantul-reclamant R__ M_____ D_____ împotriva Sentinței civile nr. 469/28.02.2019, pe care o va menține în tot.

PENTRU ACESTE MOTIVE

ÎN NUMELE LEGII

D E C I D E:

Admite apelul declarat de apelantul-reclamant R__ M_____ D_____ , CNP xxxxxxxxxxxxxxxx, cu domiciliul în comuna Florești, _____, _____ și cu domiciliul procesual ales la SCA C_____ și Asociației, situat în Cluj-N_____, _____, 18, casa nr. 3, jud. Cluj împotriva Încheierii de ședință din data de 5.12.2018 pe care o schimbă în sensul că respinge excepția tardivității precizării de acțiune, recalifică cererea reclamantului din modificare în precizare în sensul majorării cuantumului despăgubirilor morale conform art. 204, alin.2, pct. 2 NCPC și ia act de faptul că prima instanță a fost investită raportat la suma de xxxxxx Euro echivalent în lei la data plății cu titlu de daune morale;

Respinge atât apelul declarat de apelanta-pârâtă UM xxxxx Florești prin reprezentant M_____ APĂRĂRII NAȚIONALE cu sediul în București, _____, sector 5 cât și apelul declarat de apelantul-reclamant R__ M_____ D_____ împotriva Sentinței civile nr. 469/28.02.2019 pronunțată de Tribunalul Cluj în dosarul nr. XXXXXXXXXXXXXXXX, pe care o menține;
Definitivă.

Pronunțată prin punerea soluției la dispoziția părților prin mijlocirea grefei, azi 29.10.2019.